

De Landeigenaar

77

IN VLAANDEREN

Driemaandelijks ledenblad van Landelijk Vlaanderen
december / januari / februari 2018

Word **NU** lid van
Landelijk Vlaanderen!
WWW.LANDELIJK.VLAANDEREN

*Merry
Christmas
and
Happy
New Year!*

- Populier weer populair?
- Interview met de Vlaamse Bouwmeester en de secretaris-generaal voor Omgeving

DOSSIER

- Jacht en jachtplannen

Landelijk Vlaanderen

Ontdek alles over de veteraanboom.

Schrijf een oude boom niet te snel af.
Met de juiste zorgen bereikt hij een heel
hoge leeftijd en wordt hij een knoert van een
veteraanboom. Ontdek er alles over via:

www.landboom.be/veteraanboom

Contacteer ons via info@landboom.be of bel 0800 255 75.

Inhoud december / januari / februari 2018

- Blz. 5 Woord van de voorzitter
- Blz. 6 Uit de Wetstraat
- Blz. 8 Het nieuwe erfrecht komt er eindelijk aan!
- Blz. 12 Populier weer populair?
- Blz. 15 Prins Charles erkent voordelen van agroforestry
- Blz. 16 Welke open ruimte voor Vlaanderen? Dubbelinterview met Vlaams Bouwmeester, Leo Van Broek en de secretaris-generaal voor Omgeving, Peter Cabus.
- Blz. 21 Biologisch geteeld: beter of gezonder?
- Blz. 25 Landgoed in de kijker
- Blz. 29 Kasteeldomein Duras bekroond met prestigieuze 'Baillet Latour Prijs voor het Leefmilieu 2017'
- Blz. 32 Soort in de kijker
- Blz. 34 Landbouwgronden in SBZ
- Blz. 36 CH-gebieden
- Blz. 38 Onroerend erfgoed, een aantal interessante documenten
- Blz. 39 Jacht en jachtplannen
- Blz. 42 Nieuwsflash

Landelijk Vlaanderen vzw en
Particulier Historisch Patrimonium vzw
zijn stichtend lid van Aanspreekpunt
Privaat Beheer – Erfgoed

Landelijk Vlaanderen vzw en
de Koepel der Bosgroepen vzw
zijn stichtend lid van Aanspreekpunt
Privaat Beheer – Natuur en Bos

Colofon

De Landeigenaar in Vlaanderen is een uitgave van
Landelijk Vlaanderen vzw
Trierstraat 67 - 1040 Brussel - Tel. 02 217 27 40
info@landelijk.vlaanderen - www.landelijk.vlaanderen

Hoofdredacteur en verantwoordelijke uitgever:
Jurgen Tack, jurgen.tack@landelijk.vlaanderen
Realisatie en eindredactie: Valérie Vandenabeele
redactie@landelijk.vlaanderen

Vormgeving: Gert Bogaerts

Advertenties: redactie@landelijk.vlaanderen

© Landelijk Vlaanderen vzw

 www.facebook.com/landelijkvlaanderen

 twitter.com/LandelijkVla

Landelijk Vlaanderen

Thuis op het platteland

Prosper: "Moet ge nu wat weten?
Ik heb vorige maand wat bomen
gekap langs mijne vijver en nu
krijg ik daarvoor een boete in de
bus!
Wat moet ik nu doen?"

Michel: "Maar Prosper toch, zijt
gij nog geen lid van Landelijk
Vlaanderen? Dan had ge wel
geweten dat ge als eigenaar nog
niet zomaar al moogt doen wat ge
wilt op uwe grond."

Raakt u of uw kennis ook niet wijs uit alle geldende regelgevingen?
Wilt u op de hoogte blijven van de laatste nieuwtjes?
Wilt u praktijkervaringen van andere eigenaars leren kennen?

Meer nog:

- Wil u gecontacteerd worden wanneer een nieuw project in uw omgeving van belang is voor uw eigendom?
- Heeft u advies nodig in een dossier?
- Heeft u onze kennis en ervaring nodig bij een probleem of geschil?
- Wil u beroep doen op ons netwerk om een knelpunt aan te kaarten?

Ondersteun dan vandaag nog Landelijk Vlaanderen en u kunt rekenen op onze steun!

Natuurdecreet, criteria duurzaam bosbeheer, veldwetboek, codex ruimtelijke ordening, burgerlijk wetboek, pachtwetgeving, jachtdecreet, stedenbouwkundige verordeningen, ruimtelijke uitvoeringsplannen, natuurinrichtingsprojecten, landinrichtingsprojecten, ruilverkavelingen, onteigeningen, trage wegen, erfgoeddecreet, besluit cultuurgoederen, schenkbelasting, erfenisbelasting, grondtaks, pachtprijzen, beheerovereenkomsten, natuurbeheerplannen, stroomgebiedbeheerplannen, soortenbesluit, boscompensatie...

Hoe word ik lid?

- Het 'Zilveren lidmaatschap' bedraagt € 60 + een oppervlaktebijdrage van € 2 per ha.
- Extra hulp nodig bij u ter plaatse, kies dan voor ons 'Gouden lidmaatschap' voor € 450 + een oppervlaktebijdrage van € 2 per ha.
- Stort uw lidgeld op IBAN BE37 3350 4426 9028 met de vermelding "lidgeld + uw naam"
- Contacteer ons gerust voor meer informatie op info@landelijk.vlaanderen of 02 217 27 40.

Landelijk Vlaanderen lobbyt op Vlaams niveau voor een betere omgeving voor de private eigenaar en beheerder en strijdt voor een multifunctionele aanpak met een leefbare economische return voor de eigenaar. Wie wil meegenieten van het buitengebied is welkom, maar met respect voor ons levenswerk!

Voor meer info, neem gerust een kijkje op onze website:
www.landelijk.vlaanderen

Voorwoord

Christophe Lenaerts, voorzitter

Woord van de voorzitter

Voor u ligt de laatste 'De Landeigenaar' van 2017, en ook de eerste van 2018. Een mooie gelegenheid om even terug te blikken, ook al heb ik het gevoel dat ik pas gisteren opschreef wat we in de loop van dit jaar wensten te realiseren.

Landelijk Vlaanderen heeft opnieuw een bijzonder boeiend jaar achter de rug!

We hebben de vernieuwing van onze organisatie met grote stappen verdergezet. Sinds de komst van onze nieuwe algemeen directeur, Jurgen Tack, heeft ons gehele team een versnelling hoger geschakeld! En dit grotendeels dankzij uw steun. Landelijk Vlaanderen krijgt geen subsidies zoals andere actoren in de open ruimte die vaak wel krijgen. En toch staan we sterk in onze schoenen. Dank hiervoor!

Als u deze 'De Landeigenaar' leest en u bent nog geen lid, dan wil ik u graag uitnodigen om dat vandaag alsnog te doen. U vindt alle informatie op onze website www.landelijk.vlaanderen/nuttige-info/lid-woorden/.

"In 2017 hebben we de belangen van onze leden weer met hart en ziel gedragen en verdedigd."

Beleidsvisies hebben we geregeld aangekaart in diverse adviesorganen. Ook op vlak van beheer was Landelijk Vlaanderen actief rond natuur en bos. Landelijk Vlaanderen verdedigde de standpunten en de belangen van de eigenaars op kabinetten, in de parlementaire commissies, binnen de overheidsagentschappen en in de adviesraden van de Vlaamse Regering. Er werd door ons gelobbyd rond natuur- en bosbeleid, het beheer van natuur en bos, fiscaliteit, erfgoed, landbouw en ruimtelijke ordening.

Een (beperkte) greep uit onze activiteiten:

- dit jaar is Landelijk Vlaanderen voorzitter van de o zo belangrijke Minaraad (Milieu- en Natuurraad Vlaanderen) waar alle belangrijke milieu- en

natuurgerelateerde adviezen worden gegeven;

- het jachtrecht, verbonden aan het eigendomsrecht, behartigen;
- toezicht houden op de regelgeving rond toegankelijkheid zodat de recreatieve behoeften gezoneerd kunnen worden met vrijwaring van meer gevoelige zones;
- actief overleg met het Agentschap voor Natuur en Bos, de Vlaamse Landmaatschappij, het Agentschap Onroerend Erfgoed, het Departement Leefmilieu en Natuur, het Departement Ruimte Vlaanderen, het Instituut voor Natuur- en bosonderzoek, ...;
- geregeld overleg met de verschillende betrokken kabinetten van de Vlaamse Regering;
- actieve deelname in de verschillende adviesraden van de Vlaamse Regering;
- onze jaarlijkse Algemene Vergadering;
- individuele ondersteuning van onze leden in tal van kleine en soms grote problemen;
- Landelijk Vlaanderen wil in de komende weken en maanden een belangrijke rol spelen in de hervorming van de pachtwetgeving.

En uiteraard gunnen we u alvast een vooruitblik op onze plannen in 2018:

- we geven een aantal nieuwe Wildlife Estates labels uit aan landgoederen die de wilde fauna en flora eren;
- we werken aan een versterking van onze ledenbasis in aantallen en in oppervlakte. Op deze wijze kunnen we onze impact op het beleid verder verhogen. Een hoger ledenaantal is ook voor onze adverteerders van belang. Het bereik van ons ledenblad neemt immers jaar na jaar toe;
- een versterkte samenwerking met de Koepel van Vlaamse Bosgroepen;
- we gaan intenser samenwerken met andere actoren binnen het maatschappelijk middenveld: Boerenbond, ABS, HVV, VOKA, UNIZO;

- we nemen actief deel aan het Bosforum met het oog op de ontwikkeling van een langetermijnvisie voor bos in Vlaanderen;
- we participeren actief in de European Landowners' Organization, want ook op Europees vlak moeten de belangen van onze Vlaamse landeigenaars verdedigd worden;
- we verdedigen onze standpunten inzake het Vlaamse en Europese natuur- en bosbeleid;
- we blijven verder werken aan een gezonde vernieuwde pachtwet en een billijke vergoeding voor het verpachten van gronden;
- we ontwikkelen verder onze standpunten inzake erfgoedbeleid;
- via onze beleidscommissie betrekken we onze leden nauwer bij onze standpuntbepaling;
- wij blijven overleggen over alle grenzen heen voor bijkomende inspiratie en ondersteuning.

Ik wens u hierbij zeer aangename en prettige eindejaarsfeesten. En vooral een goede gezondheid en veel plezier in onze prachtige privaat beheerde natuur.

Christophe Lenaerts
Voorzitter Landelijk Vlaanderen

Uit de Wetstraat

Auteur: Jurgen Tack, algemeen directeur, Landelijk Vlaanderen & Aanspreekpunt Privaat Beheer – Natuur en Bos; Alec van Havre, bestuurder Landelijk Vlaanderen

Beleidsgroep

Begin juli ging de beleidsgroep van het Aanspreekpunt Privaat Beheer – Natuur en Bos (APB-NB) aan de slag. De beleidsgroep brengt per provincie 2 vertegenwoordigers van de bosgroepen en 2 vertegenwoordigers van Landelijk Vlaanderen samen. Met zijn allen nemen we adviesvragen vanuit de Vlaamse overheid door om dan gemeenschappelijk te adviseren vanuit de grote groep kleine en grote landeigenaars in Vlaanderen.

Fiscale regelingen Natuurdecreet

Er heerst bij private eigenaars de nodige bezorgdheid rond de nieuwe fiscale regelingen gekoppeld aan het natuurdecreet. Het wegvallen van 100% korting op de erfbelasting is daarbij een specifiek pijnpunt omdat deze korting aan de eigenaren was toegezegd bij de opmaak van een bosbeheerplan. De huidige korting is beperkt tot 50% voor een type 2 beheerplan. Bij een type 2 beheerplan sluit men bovendien een resultaatsverbintenis af terwijl in het verleden enkel een engagement werd verwacht. Via verschillende kanalen binnen Landelijk Vlaanderen en via verschillende bosgroepen werd minister Schauvliege hierover geïnformeerd. Ook zij stelde dat afspraken uit het verleden moeten gerespecteerd worden. We volgen nu verder op in hoever hier ook het nodige gevolg aan gegeven zal worden.

Achterstallige uitbetalingen van subsidies

Intussen wachten vele honderden private bouseigenaars op de uitbetaling van achterstallige subsidies. De financiering hiervoor is er wel, maar bij het Agentschap voor Natuur en Bos (ANB) is heel wat achterstand ontstaan omdat andere dossiers een hogere prioritering meekregen. Het APB-NB maakt intussen een inventaris op van de nog niet uitbetaalde subsidiebedragen. We bespraken de problematiek met Marleen Evenepoel, administrateur-generaal van het ANB. Zij beloofde een snelle oplossing. Intussen

werd ook de vraag gesteld op het overleg van de bosbeheerders met het ANB. Analoge beloftes werden gemaakt. Intussen blijft het evenwel onduidelijk wanneer de uitbetalingen daadwerkelijk zullen gebeuren. Het APB-NB zal in naam van de Koepel van Vlaamse Bosgroepen en van Landelijk Vlaanderen zo nodig actie ondernemen om de rechten van onze leden te vrijwaren.

Privaat natuurbeheer: een nieuwe realiteit in Vlaanderen

De nieuwe wettelijke realiteit van het geïntegreerd natuurbeheer heeft het spectrum van het natuurbeheer verbreed naar nieuwe actoren in de bos- en natuurgebieden. Vanuit gelijkberechtiging werd het natuurbeheer opengetrokken naar alle beheerders op het platteland. Dit biedt nieuwe kansen en mogelijkheden, maar brengt ook nieuwe verantwoordelijkheden met zich mee en vooral de **nood aan verbreding in de aanpak vanuit de overheid (ANB, VLM, INBO ...)**, de andere partner in de administratieve processen die het natuurbeheer moeten omkaderen en begeleiden. In het verleden was het natuurbeheer hoofdzakelijk het werk van overheden en terreinbeherende verenigingen. De kaders en verantwoordelijken binnen het ANB die de opvolging hiervan verzekerden waren dan ook aangepast aan deze doelgroepen en hun noden. De meeste projecten

werden ingediend door deze sectoren (natuursector, overheden), alsook de beheerplannen die de ontwikkeling van natuur betroffen. De private sector werd betrokken via de bosbeheerplannen en de uitvoering van de criteria duurzaam bosbeheer. Het vertrekpunt hierbij was echter vaak dat deze bosbeheerplannen in de regel of de facto verplicht waren en het voorwerp ervan werd in hoofdzaak technisch en uitvoerend opgenomen. Deze eerder ambtelijke aanpak kon in dit kader misschien toegepast worden, maar vandaag moet worden gekeken naar nieuwe formules om een duurzame stimulerende werking te garanderen naar private beheerders toe.

Met de nieuwe regelgeving vindt immers een belangrijke evolutie plaats die onder-
vangen moet worden:

- Het indienen van projecten of het aangaan van een natuurbeheerplan is **geen verplichting; het stimuleren van de eigenaars/beheerders is dus essentieel**; de uitstraling van het administratieve proces moet dus positief zijn om mensen aan te zetten

te investeren in projecten of zich voor 24 jaar te verbinden voor doelstellingen die ze gekozen hebben;

- De **dynamiek van het platteland is nodig en moet geactiveerd worden** om de natuurdoelstellingen te behalen als gemeenschap; de zin om meer en beter te doen bestaat maar als het ene particuliere succes het andere kan oproepen en onnodige beperkingen, complexiteit of onvoorziene omstandigheden niet de overhand hebben in het administratieve proces;
- Natuurbeheer wordt opengetrokken naar nieuwe participanten: **nieuwe kennis, visies, ideeën en concepten rond natuurbeheer en de praktijk ervan** zullen dan ook aan bod komen, een plaats moeten krijgen en opgenomen moeten worden. Ervaring en terreinkennis van de beheerders is hierbij even belangrijk als technische of encyclopedische wetenschap;
- Natuurbeheer is nu geïntegreerd. De **aspecten economische functie en sociale/educatieve functie** zijn er nu ook in verweven, naast de louter ecologische functie. Deze vereisen dan ook dat nieuwe kennis en competentie wordt opgebouwd rond de economische realiteit en de sociale interactie die gepaard gaan met het beheer door de nieuwe doelgroepen en participanten;
- De **private sector inzake natuurbeheer is nu erkend en gestructureerd** en kan mede ingeschakeld worden om de samenwerking tussen beheerder en overheid te bevorderen en duurzaam te verankeren.

Om deze evolutie administratief te onder-
vangen, kan best uitgegaan worden van een aantal belangrijke elementen:

- De **verwezenlijkingen op het terrein zijn het hoofddoel**, het administratief

proces, de inhoudelijke verwerking en de vormgeving bestaan in functie hiervan;

- Het basisconcept moet evolueren van 'de natuur op zich', ongeacht wie het beheer ervan waarneemt, naar **'de natuur in werking'**, waarbij de realiteit van de betrokken beheerders in de succesformule even belangrijk worden geacht als hetgeen behouden en beheerd moet worden;
- **Actieve participatie** moet verkregen worden **gebaseerd op motivatie en vertrouwen**: naast materiële en functionele elementen (werkingsmiddelen, fiscale voordelen, efficiënte en objectieve administratieve behandeling, rechtszekerheid, enz.) speelt een goed administratief proces in op de psychologische waarden en respecteert het de innerlijke drijfveren van beheerders (collectief als sector en individueel als mens en als beheerder) zodat ze zich moreel en duurzaam kunnen verbinden om op te komen voor meer kwalitatieve natuur;
- Zoals reeds objectief vastgesteld in het buitenland, kent de private sector inzake natuurbeheer een **duidelijk herkenbaar homogeen karakter wat psychologische waarden** betreft, wat het voor de overheid zeer de moeite waard maakt om hiermee rekening te houden door voor deze sector **een gerichte en specifieke aanpak** uit te werken. Het succes van het beleid kan hierdoor sterk gestimuleerd worden.

In de komende maanden zullen wij met de betrokken administraties de nodige gesprekken voeren over elk van deze elementen zodat we in 2018 en daarna optimaal kunnen samenwerken.

Publi-artikel Fiscaliteit

Auteurs: Evelien Vande Putte en Nathalie Labeeuw, advocaten, Cazimir Advocaten

Het nieuwe erfrecht komt er eindelijk aan!

Evelien Vande Putte

Nathalie Labeeuw

cazimir
ADVOCATEN AVOCATS ATTORNEYS

Het huidige erfrecht dateert van een vorig tijdperk en is grotendeels gebaseerd op een maatschappijmodel met een klassiek gezin van gehuwde ouders en gemeenschappelijke kinderen. De toename van het aantal nieuw samengestelde gezinnen heeft ook nieuwe uitdagingen met zich meegebracht. Denk hierbij bijvoorbeeld maar aan de complexe verhoudingen tussen stiefkinderen, gemeenschappelijke kinderen, halfbroers en -zussen, plusmama's en -papa's. De moderne burger wenst bovendien meer autonomie en wil zijn eigen vermogensplanning volledig op maat kunnen uittekenen. Kortom, het huidige erfrecht heeft behoefte aan modernisering aan de noden van de huidige maatschappij. Die hoognodige modernisering en versoepeling komt er nu met het nieuwe erfrecht. De nieuwe regels treden in werking volgend jaar op 1 september en zijn van toepassing op overlijdens vanaf dan. Voor overlijdens tot die datum gelden de huidige regels nog.

Wat verandert er?

Wijziging van de 'reserve' regels

De wet voorziet voor bepaalde erfgenamen een voorbehouden erfdeel dat hen niet kan worden ontnomen, ook wel de *reserve* genoemd. Het vrije deel voor de erflater is het zogenaamde *beschikbaar deel*, het deel dat hij kan geven aan wie hij wil. En dit beschikbaar deel wordt in veel gevallen ruimer. De helft van het vermogen wordt vrij beschikbaar, de andere helft wordt verdeeld over de kinderen van de erflater, ongeacht hoeveel kinderen er zijn. De reserve van de ouders wordt dan weer afgeschaft,

in uitzonderlijke gevallen vervangen door een onderhoudsvordering. Aan de reserve van de langstlevende echtgenoot verandert er amper iets. Deze blijft recht hebben op het vruchtgebruik van de helft van de nalatenschap en minstens van de gezinswoning en de huisraad.

Schenken als 'voorschot op erfdeel'

Schenken die als voorschot op erfdeel worden gedaan moeten bij het overlijden van de schenker worden ingebracht in diens nalatenschap om de gelijkheid met de andere kinderen te herstellen.

Bij dergelijke giften wenst de schenker aan één van zijn kinderen bepaalde goederen te schenken zonder zijn andere kinderen te willen benadelen, bijvoorbeeld omdat ze nog minderjarig zijn.

Een belangrijke wijziging in het nieuwe erfrecht is de afschaffing van de inbrengverplichting door de echtgenoot ten aanzien van de kinderen voor schenkingen tussen echtgenoten.

Dergelijke zogenaamde 'horizontale' planningen moeten de komende maanden zeker nog eens onder de loep worden genomen!

Ook de inbrengverplichting door de kinderen ten aanzien van de echtgenoot bij schenkingen in volle eigendom aan de kinderen wordt afgeschaft. Bij schenking aan de kinderen met voorbehoud van vruchtgebruik, zal de langstlevende echtgenoot nog wel het vruchtgebruik verkrijgen van de aan de kinderen geschonken goederen. Een schenking met of zonder voorbehoud van vruchtgebruik zal binnenkort dus niet alleen verschillende fiscale gevolgen hebben, maar ook op erfrechtelijk vlak een verschillende impact hebben.

Het huidige erfrecht maakt voor de wijze van inbreng een onderscheid naargelang de aard van het geschonken goed. De inbreng van onroerende goederen gebeurt in principe *in natura* en dus aan de waarde bij overlijden van de schenker, de inbreng van roerende goederen gebeurt *in waarde*, door mindere ontvangst, volgens de waarde ten tijde van de schenking. Dit onderscheid heeft in de praktijk reeds heel wat discussies teweeggebracht en tot heel veel procedures voor de rechtbank geleid. Het nieuwe erfrecht brengt hier verandering in.

Giften 'buiten erfdeel'

De giften die buiten erfdeel worden gedaan, worden aangerekend op het beschikbaar deel van de nalatenschap. Is het beschikbaar deel van de nalatenschap overschreden, waardoor de reservataire erfgenamen hun reserve

niet ontvangen, dan kan de zogenaamde inkorting voor de rechtbank worden gevorderd. De giften worden dan ingekort, te beginnen met de meest recente.

Volgens het huidige erfrecht gebeurt de inkorting *in natura*. Het geschonken goed wordt *in natura* terug in de nalatenschap gebracht, wat in de praktijk meermaals aanleiding heeft gegeven tot heel wat frustraties en onzekerheden. Ook hier brengt het nieuwe erfrecht soelaas.

Wijze van inbreng en inkorting

De inbreng en de inkorting van gedane giften zal voortaan *in waarde* gebeuren. De reservataire erfgenamen zullen onder het nieuwe erfrecht enkel de waarde kunnen opeisen van hun deel van de schenking dat moet worden ingebracht of ingekort en niet het geschonken goed zelf. De begiftigde van de schenking mag het geschonken goed dus behouden. Er wordt dan verrekend met de andere erfgenamen in waarde, bijvoorbeeld met andere goederen in de nalatenschap.

De waardering van de giften voor inbreng en inkorting gebeurt op basis van de intrinsieke waarde op datum van de schenking, geïndexeerd tot op de dag van het overlijden.

Op die manier blijven de inspanningen van de begiftigde, net als het risico op waardeverlies, ten voordele of ten laste van deze laatste, hetgeen ervoor zorgt dat de begiftigde zelf verantwoordelijk is

voor het beheer van het geschonken goed. Met de indexatie wil de wetgever de ongelijkheden met betrekking tot het tijdstip van verschillende schenkingen en dus de effecten van inflatie wegwerken.

Wanneer de schenker zich het *meesterschap* van de geschonken goederen heeft voorbehouden, wordt geen rekening gehouden met de waarde op het moment van de schenking, maar met de waarde op het ogenblik waarop de schenker het meesterschap afstaat aan de begiftigde. Een voorbeeld hiervan is de schenking met voorbehoud van vruchtgebruik. Dergelijk voorbehoud kan dus verregaande gevolgen hebben. Misschien is dan een last van lijfrente meer aangewezen.

Erfovereenkomsten

Volgens het huidige recht zijn overeenkomsten over nog niet opengevallen nalatenschappen, ook wel erfovereenkomsten genoemd, in principe verboden. Dit wordt binnenkort versoepeld, wat goed nieuws is. Een dergelijke erfovereenkomst biedt ouders immers de mogelijkheid om al tijdens het leven in samenspraak met al hun kinderen op bindende wijze de toewijzing en verdeling van hun nalatenschap te regelen en lange conflicten na het overlijden te vermijden! Deze overeenkomsten moeten voor notaris tot stand komen. De notaris krijgt strikte voorlichtingsvoorwaarden opgelegd.

Moet u al iets doen voor 1 september 2018?

De nieuwe wet is van toepassing op de nalatenschappen die openvallen vanaf 1 september 2018. Het nieuwe erfrecht heeft hierbij ook een belangrijke impact op reeds uitgevoerde planningen. De lange overgangsperiode is in dit opzicht zeer nuttig teneinde na te gaan of in het verleden uitgevoerde planningen moeten worden bijgestuurd.

Het overgangsrecht bepaalt dat alle giften, ook die van voor 1 september 2018, onderworpen zullen worden aan de bepalingen van het nieuwe erfrecht, maar... er is een 'opt-out-systeem' voor de wijze van inbreng en inkorting, met inbegrip van de waarderingsregels.

Hiervoor zal u in sommige gevallen een verklaring van behoud voor de notaris ➔

moeten afleggen. Deze verklaring moet gebeuren voor 1 september 2018. Van belang hierbij is dat bij een notariële verklaring alle gedane schenkingen onder de oude regels zullen vallen. Het is dus bij wijze van voorbeeld niet mogelijk om de ene schenking (bijvoorbeeld van 2016) onder het oude recht en een andere schenking (bijvoorbeeld van 2015) onder het nieuwe recht te laten vallen.

Enkele voorbeelden

Jan heeft twee kinderen, een zoon Dirk en een dochter Ingrid. Jan heeft aan Dirk een onroerend goed in volle eigendom geschonken als voorschot op zijn erfdeel. De waarde van het onroerend goed op moment van de schenking bedraagt € 400.000. De waarde bij overlijden bedraagt per hypothese € 500.000.

Indien Jan een verklaring heeft afgelegd bij de notaris tot behoud van de oude regels, zal Dirk het onroerend goed in natura moeten inbrengen in de nalatenschap van zijn vader. Ingrid verwerft de helft van het onroerend goed. Dit kan in bepaalde gevallen effectief de wens zijn van de erflater, in dergelijk geval is een verklaring voor de notaris noodzakelijk.

Onder de nieuwe regels heeft Dirk de keuze om het onroerend goed te behouden (inbreng in waarde door minder ontvangst of via opleg) of het in te brengen in de nalatenschap (inbreng in natura – mits opleg in het voordeel van Dirk). Er wordt in beide gevallen rekening gehouden met de waarde op het ogenblik van de schenking (geïndexeerd tot op de dag van overlijden aan de index der consumptieprijzen).

Agnes heeft twee kinderen, een zoon Piet en een dochter Anja. Agnes schenkt een onroerend goed in volle eigendom aan Piet buiten erfdeel. De waarde van het onroerend goed op moment van de schenking bedraagt € 400.000. De waarde bij overlijden bedraagt € 500.000. Andere schenkingen zijn er niet gebeurd. De reserve van Anja is geschonden en ze stelt een vordering tot inkorting in.

Indien Agnes een verklaring heeft afgelegd bij de notaris tot behoud van de oude regels gebeurt de inkorting in natura. Anja verwerft een aandeel van het onroerend goed. Hierbij wordt rekening gehouden met de waarde op het moment van overlijden (!) en de staat ten tijde van de schenking.

Onder de nieuwe regels zal de inkorting gebeuren in waarde, door minder ontvangst of via opleg in geld, tenzij Piet verkiest om de inkorting toch in natura te doen. Hierbij wordt rekening gehouden met de waarde op het ogenblik van de schenking, geïndexeerd tot op de dag van overlijden aan de index der consumptieprijzen, en dus niet met de waarde op het ogenblik van overlijden.

Mocht Agnes zich het levenslang vruchtgebruik hebben voorbehouden, wordt voor de waardebepaling, onder het nieuwe erfrecht, evenwel toch nog rekening gehouden met de waarde op het ogenblik van haar overlijden.

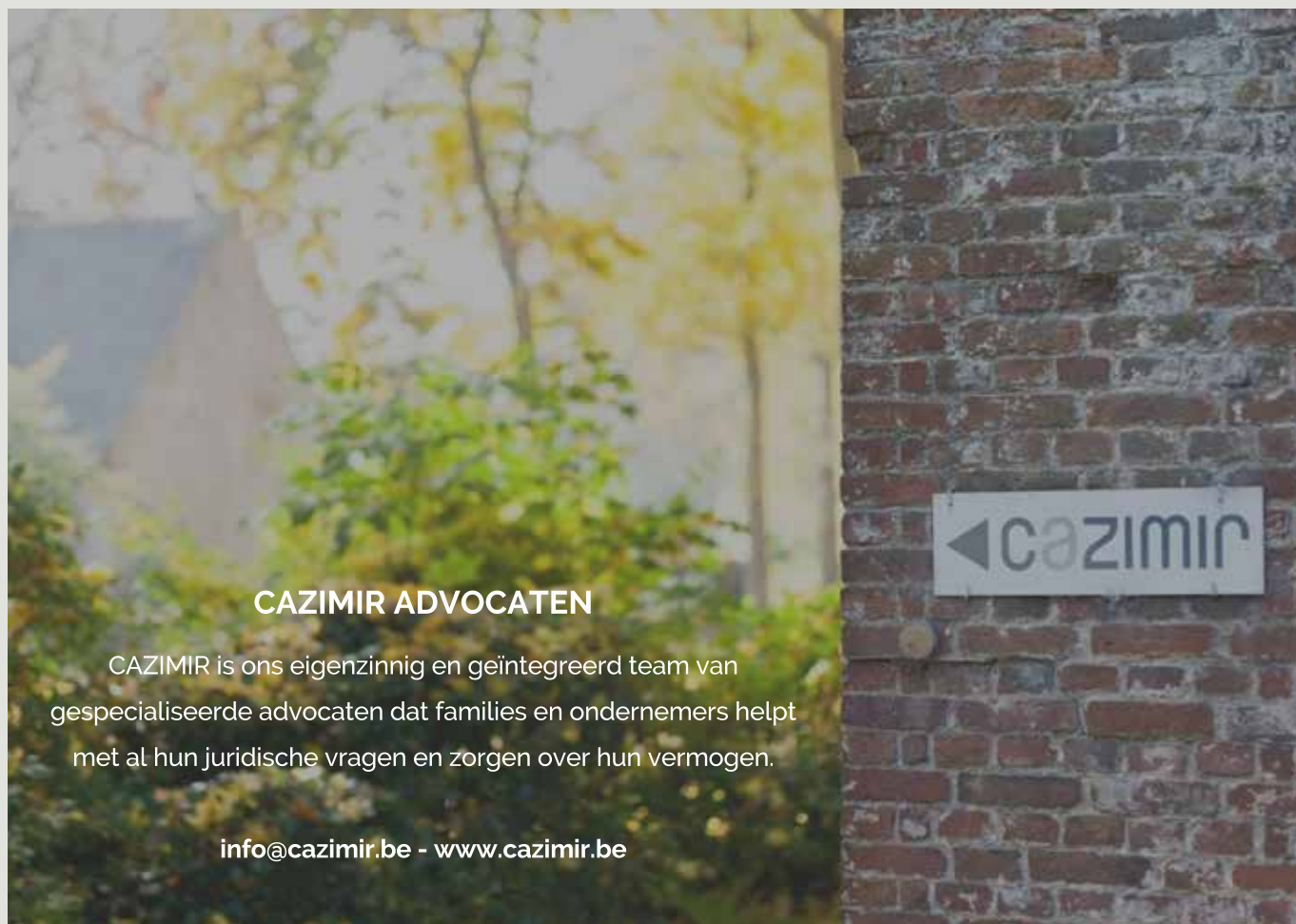
Het nieuwe erfrecht heeft een belangrijke impact op reeds uitgevoerde planningen. Laat door een specialist nagaan of een verklaring bij de notaris aangewezen is. Heeft u nog niets gepland, laat dan bekijken of u nog het best nog snel onder de oude regels plant of niet!

CAZIMIR ADVOCATEN

CAZIMIR is ons eigenzinnig en geïntegreerd team van gespecialiseerde advocaten dat families en ondernemers helpt met al hun juridische vragen en zorgen over hun vermogen.

info@cazimir.be - www.cazimir.be

OP ZOEK NAAR
EEN KLARE EN BEGRIJPBARE FORMULE
VAN LANDBOUW OP UW GROND?

AGRILAND, UW BESTE PARTNER!

WWW.AGRILAND.BE · E-MAIL: SUPPORT@AGRILAND.BE · TEL.: 010 232 900

Rentmeesterskantoor

ONZE DIENSTEN VOOR UW HOLLANDS GRONDBEZIT

Rentmeesterschap: Wij kunnen voor u de pacht- en financiële administratie verzorgen en houden contact met de pachter.

Aan- en verkoop
landbouwgrond: Als u uw grondbezit wilt uitbreiden kunnen we voor u aankopen. Ook voor het verkopen van uw percelen die verpacht zijn, kunt u bij ons terecht.

Taxeren: Voor het bepalen van de waarde kunnen wij voor u een taxatie uitvoeren, bijvoorbeeld voor een boedelverdeling.

KERKSTRAAT 54
3291 AM STRIJEN
ZUID-HOLLAND
NEDERLAND
T +31 78 674 94 32
WWW.OVERWATER.NL

Rentmeester RNV

Voor meer informatie of een afspraak

Neem contact op met de heer Pieter Kerkstra, +31 78 674 94 32 of stuur een e-mail naar p.kerkstra@overwater.nl.

KENNIS, ADVIES EN UITVOERING

'Overwater is sinds 1804 gevestigd in Strijen, zo'n drie kwartier rijden vanaf Antwerpen'

Bos

Populier weer populair?

Auteur: Maurits de Groot, Projectcoördinator Particulier Bosbeheer, Aanspreekpunt Privaat Beheer – Natuur en Bos

De totale bosoppervlakte in Vlaanderen bedraagt ongeveer 146.000 ha. Hiervan wordt 22.000 ha ingenomen door populieren die hiermee een aandeel van 14% van het totale bosareaal vertegenwoordigen. Gemiddeld 85% van de populierenbossen is privaat eigendom. De populier is voor de private eigenaar dus een belangrijke boomsoort die zijn voordelen vooral haalt uit zijn snelle groei en de relatief goede afzetmogelijkheden.

Populier in Vlaanderen

De introductie van de eerste populierenvariëteiten vond vermoedelijk plaats in de periode 1750 in Zuid-Nederland vanuit Frankrijk en Engeland en direct vanuit Amerika. Verschillende variëteiten van de Canadapopulier vonden toen hun intrede en werden vooral gebruikt voor rijaanplantingen. In 1997 werd de eerste Vlaamse bosinventarisatie uitgevoerd onder leiding van de Afdeling Bos en Groen van het Departement van de Vlaamse Gemeenschap. Hiermee beoogde men een objectief en betrouwbaar beeld te krijgen van het Vlaamse bos. In oktober 2017 werd een nieuwe bosinventarisatie voorgesteld. Het grootste deel van de populierenaanplantingen vindt men tegenwoordig in Vlaams-Brabant (22%) en Oost-Vlaanderen (29,5%).

De meeste populierenbestanden hebben een leeftijd tussen de 21 en 40 jaar, maar 90% is jonger dan 40 jaar. Gemiddeld vertegenwoordigen de private populierenbossen 220 m³ hout per ha. De meest gebruikte populierenklonen komen uit de tak van de Euramerikaanse populieren, namelijk 'Robusta', 'Agathe F', 'Spijk', 'Florence biondi' en 'Dorskamp'.

Toepassingen

Populier is in Vlaanderen een belangrijke grondstof voor de houtkolom. Alle houtverwerkende bedrijven samen verwerken jaarlijks zo'n 560.000 m³ populierenhout.

De grootste verwerker is de papierindustrie. Zij verwerken 43% van de geoogste populieren. Tot wel 38%, een belangrijk deel van wat geproduceerd wordt, wordt geëxporteerd. Een andere houtverwerker in Vlaanderen is de fineersector, schilfineer wordt gebruikt voor de multiplexproductie en voor de vervaardiging van verpakkingsmateriaal.

Beheer

Bij het telen van populier zijn na de aanplant verschillende beheermaatregelen noodzakelijk om de kwaliteit van de aanplant en het hout te verhogen. Natuurlijk wil je de jonge boom een goede start geven. Na een intensieve periode na de aanplant waarbij de bomen onderen bovengrondse ruimte behoeven en beschermd moeten worden, beperkt het beheer zich in de latere jaren vooral tot op snoeien en in mindere mate dunnen.

De keuze voor de juiste cultivar is vooral afhankelijk van de standplaats. In Vlaanderen zijn veel verschillende cultivars beschikbaar met ieder hun eigen specificaties en bodemgeschiktheid.

Wanneer sprake is van grote uitval, kan het noodzakelijk zijn om in te boeten. Daarnaast kan het in gebieden met een hoge wilddruk nuttig zijn voldoende wildbescherming te voorzien. Reeën, maar ook paarden, hebben de reputatie om een jonge aanplant te kunnen

Maretak komt vaak voor bij zachthoutsoorten zoals populier, te sterke aantasting kan schadelijk zijn voor de groei.

ruïneren, waarbij de dunne boompjes worden geschild of gebruikt voor het vegen van het gewei. De aanplant van populieren gebeurt bij voorkeur in de periode november-maart, uitgezonderd vorstperiodes. Veel populieren worden als poot geplant. De poot dient in een 80 cm tot 1 m diep gat gestoken te worden. Diep planten heeft voordelen voor vochtbeschikbaarheid en het verkleinen van de windgevoeligheid. Reguliere aanplantverbanden met het oog op houtproductie zijn 8 x 8 of 9 x 9 meter. De bomen staan dan al op hun definitieve afstand waardoor dunnen overbodig is. Betreft het een bebossing waar later wordt omgevormd naar gemengd loofbos, kan men kleinere plantafstanden overwegen samen met het tussenplanten van beseigen struiksoorten.

Direct na het planten moet de plantspiegel (circa 80 cm) vrij worden gehouden van concurrerende vegetatie. Vooral grassen concurreren in de beschikbare wortelruimte wat een nadelige invloed heeft op de jeugdgroei van de populier. In de jonge fase moeten de bomen regelmatig worden gecontroleerd op het vormen van dubbele toppen. Actieve snoei wordt afgeraden, maar zijtakken die de doorgaande spil beconcurreren moeten worden verwijderd. Dit noemt men vormsnoei. In de jeugdfase moet de kroon ongeveer 2/3de deel van de stam bedekken.

In een latere fase is het opsnoeien van de stam belangrijk voor het verkrijgen van noestvrij kwaliteitshout. Wanneer de

boom op borsthoogte een diameter bereikt van 10 cm (30 cm omtrek) kan men starten met het zogenaamde opkronen. Snoei nooit te sterk! De kroon is immers de motor van de boom en sterke snoei kan een explosie van waterlot (reactie op stress) tot gevolg hebben.

Het snoeien van zijtakken met een diameter groter dan 4 cm (duimdik) wordt afgeraden. Snoei een tak bij de takkraag (kleine gerimpelde kegel aan de onderkant van de tak), hierdoor is de wond zo klein mogelijk en krijgt u geen stompjes die kunnen zorgen voor dode noesten. Dit alles om een snelle en gezonde overgroeiing van de wond te verzekeren.

Bij het beheer van populierenbos kunt u aanlopen tegen schade door abiotische en biotische factoren. Verschillende ziekteverwekkers zoals schimmels en bacteriën kunnen de groei permanent aantasten en ook de dood van de boom tot gevolg hebben. Bekende fytosanitaire problemen bij populieren zijn roest, bladplekkenziekte, schorsbrand en bacteriekanker. Daarnaast kunnen ook insecten grote schade toebrengen zoals goudhaantjes, hoornaarvlinder, populierenwespvilinder en verschillende boktorren, houtvinders en schimmelluizen. Ook abiotische factoren zoals vorstschade en schade door wind, zonnebrand, droogte en hagel kunnen de groei nadelig beïnvloeden. Contacteer voor het nemen van fytosanitaire maatregelen altijd een specialist en controleer de wetgeving op wat toegelaten is en wat niet.

Populier en biodiversiteit

Veel natuurbeschermers zien populierenbos als ongewenst. De ecologische waarde van populierenbos is omstreden omdat dit vaak geassocieerd wordt met bebossing van waardevolle natte en open natuur. Desondanks zijn er vele wetenschappelijke rapporten te vinden die de ecologische waarde van populier onderschrijven. Weliswaar blijken er grote verschillen te bestaan tussen verschillende variëteiten, waarbij vooral oude variëteiten goede resultaten geven. Naast het gebruik van de juiste variëteit kan ook het beheer in vele opzichten een positieve invloed hebben. Zo kan de beheerder extra aandacht schenken aan een natuurlijke, inheemse ondergroei van struiken en schaduwverdragende bomensoorten met een lagere groeisnelheid dan de populier. Deze kunnen in groepsverband, gelijktijdig met de populier worden aangeplant. Bij de oogst kan de beheerder zo veel als mogelijk rekening houden met de aanwezige natuurwaarden. Ook het aandeel dood hout kan op artificiële wijze worden verhoogd.

Over de grens

De populier is wereldwijd een veel gebruikte boomsoort. In de afgelopen 300 jaar heeft men getracht door veredeling, selectie en het kruisen van verschillende populieren uit verschillende delen van de wereld, de best groeiende en gezondste populieren te verkrijgen. Ook in Frankrijk en Wallonië is de populier een zeer gewilde boomsoort onder bosbouwers ➔

Populierenbos aan de rivier de Isle vlakbij Saint-Front-de-Pradoux, Dordogne (FR)

en houtverwerkers. Het Aanspreekpunt Privaat Beheer – Natuur en Bos werkt samen met verschillende Vlaamse, Waalse en Franse partners binnen het Interregproject Forêt Pro Bos aan meer appreciatie voor populier door de juiste voorlichting te geven aan eigenaren over de aanleg en het beheer van populierenbos. Daarnaast werken zij samen met de industrie om de afzetmogelijkheden voor de eigenaar en grondstofaanlevering voor de verwerker te optimaliseren.

Toekomst van de populier

De toekomst van de populier is op dit moment onzeker. Kijkend naar de huidige leeftijdsopbouw van populierenbossen kan geconcludeerd worden dat het grootste aandeel populieren zich bevindt in de oudere leeftijdsfase. Jonge populierenbossen zijn zeer ondervertegenwoordigd. Prognoses lopen op tot een vermindering van wel 50% van het aanbod in de komende 20 jaar.

De (her)aanplant van populieren is in de laatste jaren stelselmatig ontmoedigd door een beleid dat te veel gefocust was op het verhogen van natuurwaarden. De voordelen van populier voor de biodiversiteit zijn hierin lange tijd onderschat en onderkent. Het gebruikte subsidiesysteem waar men werd gestimuleerd inheemse soorten te bevorderen en te

streven naar diversiteit in soorten en leeftijden heeft niet bijgedragen aan een juiste waardering van de populier. Gemeenten leveren tot op de dag van vandaag slechts moeilijk vergunningen af voor bebossing of heraanplant met populier.

Toch is er een kantelmoment in deze retoriek. Steeds vaker wordt het economisch beheer bevordert en wordt de zelfredzaamheid van een eigenaar, en de rendabiliteit van het bosbeheer, erkent en gestimuleerd. De nieuwe subsidieregeling voor bebossing en herbebossing focust zich op de vastgestelde Natura 2000-gebieden. Eigenaren buiten deze gebieden zullen vaker kiezen om te investeren in bos in plaats van gebruik te maken van de door de Vlaamse overheid gesubsidieerde aanplanting.

Samenvattend kan gesteld worden dat de populier bezig is met een langzame comeback. We onderstrepen het belang van zelfredzaamheid en rendabiliteit, maar benadrukken dat er gestreefd zal moeten worden naar ecologisch beheer. Ook bij intensieve populierenteelt kan het bos als geheel pas functioneren wanneer een goede ecologische basis is verzekerd.

Bronnen:

- Stichting Populier, www.populierenland.com
- Verstraeten A, De Bruyn L, De Keersmaecker L, Vandekerckhove K, Smets K, D'Havé H, Lust N, De Schrijver A & Willems L, 2004. Evaluatie van beheermaatregelen om de ecologische waarde van populierenbossen te optimaliseren. Rapport IBW Bb 2004.004
- Brochure Peupleraie et environnement, Un regard partagé sur la place de la peupleraie dans notre territoire
- Peuplier & Populiculture, Pour une culture pérenne et responsable des peupleraies dans notre territoire (CRPF, CARAH, CPH, Programme Interreg TRANSPOP 2)

Met steun van het Europees Fonds voor Regionale Ontwikkeling

Feel Wood
Forêt Pro Bos

Agroforestry

Auteurs: Maarten Raman, projectmedewerker, Agrobeheercentrum Eco² & Victoria Nelissen, projectmedewerker, ILVO (Instituut voor Landbouw-, Visserij- en Voedingsonderzoek)

Prins Charles erkent voordelen van agroforestry

Agroforestry (AF) of boslandbouw is een teeltsysteem waarbij je landbouwgewassen of veehouderij combineert met de productie van houtige gewassen op eenzelfde perceel. Het projectconsortium 'Agroforestry in Vlaanderen' onderzoekt wat de voordelen en de mogelijkheden zijn van AF in Vlaanderen. Gedurende het onderzoeksproject begeleidt het consortium ook landbouwers en grondbezitters die van start willen gaan met dit eeuwenoude en haast vergeten landbouwsysteem, dat vandaag op nieuwe belangstelling kan rekenen en mits doordachte aanpak veel troeven heeft.

Ervaringen met agroforestry in Engeland

In september 2017 organiseerde het projectconsortium een excursie naar Engeland. De groep van 50 geïnteresseerden was heel divers en bestond uit landbouwers, aspirant-landbouwers, studenten en onderzoekers. De reis met als thema 'Agroforestry in de groenteteelt', bediende een nieuw domein waarin nog veel onzekerheid was. Vier landbouwbedrijven die reeds met AF aan de slag zijn, deelden enthousiast hun verhaal en visie. David Wilson van De Duchy Home Farm, waarbij prins Charles nauw betrokken is, vertelde waarom zij meer dan 1.000 bomen en kilometers hagen hebben geplant. "Zeldzame rassen en biologische landbouw zijn twee thema's waar Prins Charles hard op inzet." Het volledig excursieverslag is te vinden op de website www.agroforestryvlaanderen.be.

The Royal Choice

Onder de juiste voorwaarden kan de totale productiviteit (gewas plus hout en/of vruchtenproductie) op eenzelfde perceel groter worden dan wanneer je de twee gescheiden zou houden. Om die meerwaarde te realiseren is een slimme keuze van boomsoort en gewas nodig. Bomen, hagen en houtkanten vervullen ook een landschapsfunctie. Zij kleden het landgoed aan en brengen hierdoor een rustig karakter in het perceel. Bovendien zorgt AF voor de levering van een aantal ecosysteemdiensten: denk aan opslag van koolstof in de bodem, hogere biodiversiteit, meer bestuivers of natuurlijke plaagbestrijders, betere waterhuishouding en bodemkwaliteit. De verhoging van organische koolstof in de bodem zorgt ervoor dat deze beter bestand is tegen weersextremen ten gevolge van de klimaatsverandering.

Subsidie en wetgeving

Dankzij de boslandbouwsubsidie wordt 80% van de totale kost van een AF-aanplant vergoed. Een goedkeuring van de eigenaar en voldoen aan de voorwaarden is voldoende om te starten. Via het kennisloket (www.agroforestryvlaanderen.be/NL/Kennisloket) is veel info terug te vinden. Een van de vele doelen van het project is juridische obstakels aan te kaarten bij beleidsmakers en te streven naar het wegwerken ervan.

Meer informatie?

info@agroforestryvlaanderen.be
www.agroforestryvlaanderen.be

Het project 'Agroforestry in Vlaanderen' wordt gefinancierd door het Agentschap Innoveren & Ondernemen van de Vlaamse overheid. De partners zijn ILVO, UGent, Inagro, Bodemkundige Dienst van België en Agrobeheercentrum Eco².

**AGENTSCHAP
INNOVEREN &
ONDERNEMEN**

**AGROFORESTRY
VLAANDEREN**

Interview

Interview door Jurgens Tack, algemeen directeur Landelijk Vlaanderen & Aanspreekpunt Privaat Beheer – Natuur en Bos

Welke open ruimte voor Vlaanderen?

Dubbelinterview met de Vlaamse Bouwmeester, Leo Van Broeck, en de secretaris-generaal voor Omgeving (Vlaamse Overheid), Peter Cabus

Met het Beleidsplan Ruimte Vlaanderen wil de Vlaamse Regering een veranderingstraject op gang trekken met als doelstelling het bestaand ruimtebeslag beter en intensiever te gebruiken. Op deze wijze moet de druk op de open ruimte in Vlaanderen gevoelig verminderd worden. Doelstelling is om het gemiddeld bijkomend ruimtebeslag terug te dringen van 6 ha per dag in 2012 naar 3 ha per dag in 2025. In 2040 moet de inname van nieuwe ruimte volledig gestopt zijn.

De bouw van nieuwe woningen en voorzieningen zal dus meer en meer moeten gebeuren binnen de grenzen van onze steden en dorpen. Dat moet mogelijk gemaakt worden door het opsplitsen van grote woningen of kavels. Soms zal er gekozen moeten worden voor hoogbouw om de gewenste verdichting te realiseren.

Voor 'De Landeigenaar' (JT) meer dan reden genoeg om op bezoek te gaan bij twee van de meest invloedrijke personen op het vlak van de open ruimte in Vlaanderen:

- Leo Van Broeck (LVB), de Vlaamse Bouwmeester, heeft, sinds zijn aanstelling op 1 september 2016, de opdracht om publieke en publiek-private opdrachtgevers te inspireren en te ondersteunen bij hun ontwerpen. Daarnaast draagt hij geregeld bij aan mogelijke visies over het Vlaamse landschap. Hij is reeds meer dan 10 jaar professor architectonisch en stedenbouwkundig ontwerpen aan de KU Leuven. In 2007 was hij medeoprichter van het architectenbureau Bogdan & Van Broeck, een kantoor met een sterk en actief maatschappelijk engagement. Sinds 2013 is hij ook voorzitter van de Koninklijke Federatie van Architectenverenigingen van België (FAB).
- Peter Cabus (PC) is secretaris-generaal van het op 1 april opgerichte Departement Omgeving van de Vlaamse Overheid. Daarvoor was hij reeds secretaris-generaal van het Departement Ruimte Vlaanderen. Dit departement fuseerde met het vroegere Departement Leefmilieu, Natuur en Energie (LNE). Het nieuwe Departement Omgeving moet het ruimtelijke en milieubeleid integreren en op deze wijze bijdragen aan een sterker omgevingsbeleid. Bovendien moet het een meer efficiënte organisatie opleveren. Ook hij is professor aan de KU Leuven met een bijzondere interesse in ruimtelijk- en regionaal economisch onderzoek, impact van de netwerkeconomie op de ruimtelijk-economische situatie en ruimtelijk-economische betekenis van het toerisme.

'De Landeigenaar' ging bij beide heren op bezoek in de week van 6 november, terwijl in Bonn de klimaatconferentie plaatsvond die een invulling moet geven aan het klimaatakkoord van Parijs.

JT: deze week vindt de klimaatop in Bonn plaats. Men wil de klimaatakkoorden van Parijs omzetten in praktische afspraken. Wat is voor u noodzakelijk op ruimtelijk vlak om het klimaat te redden?

LVB: het klimaatdebat deze week gaat enkel over energie en broeikasgassen. Als we enkel hier een oplossing voor vinden dan zijn we de planeet nog steeds aan het uitmoorden. Alleen doen we dat dan op een klimaat-neutrale manier. We zetten dan overal groene en passieve huizen en werkplekken die we verbinden met veel parkings en wegen voor elektrische auto's. Dat kan de bedoeling niet zijn.

Er zijn drie grote planetaire problemen: (1) overbevolking, waarbij de vraag zich stelt wat het ideale aantal mensen is voor onze planeet waarbij wijzelf en alle planten en dieren het goed hebben. Dat betekent 2,5 à 3 miljard mensen, ongeveer een derde van de huidige wereldbevolking; (2) we gebruiken per mens te veel ruimte: neushoorns hebben geen windmolens of zonnepanelen nodig maar plaats die nog steeds niet wordt bijgevoerd; (3) eeuwigdurende economische groei is een absurd concept. We hebben immers een eindig ecologisch systeem. Economische groei gaat steeds gepaard met ruimtegebruik en we hebben geen eeuwig toenemende ruimte. We moeten dus onze landbouw en economie heruitvinden maar ook ons mensbeeld en ons planetair economisch model.

 "Te veel mensen gebruiken te veel grond in naam van een eeuwigdurende economische groei."

(Leo Van Broeck, Vlaamse Bouwmeester)

Daaruit volgen enkele problemen waaronder de uitstoot van broeikasgassen, het verdwijnen van onze fauna en flora, de verzuring van de oceanen (25% van onze zuurstof komt uit de bomen, 75% uit onze oceanen) waardoor het kalkskelet van het fytoplankton oplost.

 "We zijn onze zuurstofmachine aan het vermoorden"

(Leo Van Broeck, Vlaamse Bouwmeester)

Onze aarde heeft vorig jaar meer CO₂ geproduceerd dan het jaar daarvoor. Ook Vlaanderen heeft amper 2 van de 15% reductie gerealiseerd. We zullen in 2020 dus vierkant onder de lat doorgaan. Er zijn 4 dingen die we moeten veranderen: kinderen maken, vlees eten, vliegtuigen en auto's. De CO₂-uitstoot in Vlaanderen is voor de helft te wijten aan het autogebruik en voor de helft aan het verwarmen van versnipperde open bebouwing. Ons ruimtemodel is dus de grootste motor van het klimaatprobleem. Zo lang wij passiefbouwwilla's bouwen in het midden van nergens en daar met elektrische auto's naartoe rijden, gaat het niet veranderen. ➔

Stel dat je een eigenaar bent van een Hummer, zo'n gigantische 4x4 leger jeep die 20 liter per honderd kilometer verbruikt, en je gebruikt de wagen nog vijf jaar of je geeft de wagen onmiddellijk weg en koopt een Toyota Prius, een hybride, waar je 5 jaar mee gaat rijden. De man die de Hummer houdt heeft een veel lagere CO₂-voetafdruk omdat de CO₂-uitstoot voor het maken van een wagen vele male groter is dan het verbruik van die wagens.

PC: het ruimtelijk ontwikkelingsbeleid heeft in essentie twee grote invalshoeken: (1) werken aan de ruimtelijke organisatie: hoe wordt onze ruimte gebruikt door de verschillende functies. In het verleden zijn onoordeelkundige inplantingen gebeurd met versnippering, heel wat verkeerstromen, het landschap dat wordt aangetast en onze biodiversiteit die verloren gaat. Hier is een belangrijke opdracht weggelegd: hoe ervoor te zorgen dat de ruimte beter functioneert; (2) werken aan de ruimtelijke kwaliteit, waarbij ook koppelingen kunnen gemaakt worden met vraagstukken zoals energie en klimaat. Vandaag is de kwaliteit van het woon- en werkweefsel zo laag dat het moeilijk is het CO₂-vraagstuk op te lossen zonder hieraan te werken. Hier is er nood aan een serieuze inspanning: 70-80% van onze woningen is ouder dan 1980. Tot 2000 werd er amper aandacht besteed aan het aspect energie en was er al helemaal geen sprake van energieneutraliteit. Hier hebben we een enorme opdracht te realiseren waarbij we moeten durven nadenken over een afbraakbeleid waarbij je gelijktijdig aandacht geeft aan nieuwe woningen, maar gebouwd op een betere plek en met een hoger 'ruimtelijk rendement'. Hierdoor kan je bijkomende open ruimte creëren, ook in het stedelijk weefsel. Hierdoor kan je ook energie- en klimaatdoelstellingen halen. Men spreekt van betonstop, maar eigenlijk is het net het omgekeerde. Het is een andere manier van het herbouwen van ons stedelijke systeem. Ook bij herbouwen heb je uiteraard nog nood aan bakstenen, cement en beton.

"We zijn misschien niet geboren met een baksteen in de maag, maar die steen ligt daar wel en het komt er nu op aan om die steen te verleggen." (Leo Van Broeck, Vlaamse Bouwmeester)

JT: het Vlaamse platteland is verdwenen onder een laag verkavelingen. Vlaanderen is bovendien de koploper op het gebied van lintbebouwing. Dit omwille van vele tientallen jaren beleid of non-beleid. Is dit überhaupt nog omkeerbaar?

LVB: zeker. 1% van de woningen in Vlaanderen wordt jaarlijks vervangen of herbouwd. Op dat ogenblik kan je dat perfect op een andere plaats doen. Op 30 jaar is dat 30% van Vlaanderen! Dus op 60 jaar is het land gedefragmenteerd en verdicht. Woningen die versleten zijn, moeten niet noodzakelijk vervangen worden op dezelfde plaats. Wil je dat snel doen, dan is dat niet te betalen. Maar pak je systematisch de huizen aan waarvan de bewoners weg willen, waarbij je de eigenaar een alternatief aanbiedt met behoud van zijn vastgoedrechten, dan krijg je een langzame ruil van bouwrechten. We hebben bovendien 5x meer gronden afgebakend om te wonen dan wat we ooit nodig zullen hebben. Het moet dus duidelijk zijn dat wie vandaag bouwgrond in bezit heeft slechts 1 kans op 5 heeft dat men zijn geld nog terugziet. Er zijn Europese landen waar de bouwgrond, wanneer je deze in bezit hebt en niet gebruikt binnen de 5 jaar, automatisch terug natuur wordt. Daar kun je geen grond kopen als spaarpot. In Vlaanderen hebben we voor 5 à 6 miljoen bijkomende mensen bouwgrond liggen. Er komen er evenwel maximaal nog 1,2 miljoen bij tegen 2060, 2070 en dan begint de wereldbevolking overal te dalen. Uiteindelijk spreken we dus van een projectie op middellange termijn. 30 à 40 jaar is niet zo heel erg lang. Het is dus zeker nog te doen, evenwel niet tegen volgend jaar.

PC: om onze lintbebouwing en versnipperde bebouwing te verklaren moeten we terug in de geschiedenis. Ferraris,

een Oostenrijker, bracht reeds in de 18de eeuw de Oostenrijkse Nederlanden voor het eerst volledig in kaart. Toen reeds waren de nucleï van versnippering aanwezig en waren de dorpen in Vlaanderen sterk verspreid. Dat praat natuurlijk de huidige situatie niet goed. Ook onze versnipperde eigendomsstructuur is een deel van het probleem. In vele landen wordt bij erfenis alles overgedragen aan de oudste zoon en blijft de grond in zijn geheel bewaard. Bij ons wordt *de facto* alles opgedeeld tussen alle erfgenamen. Hierdoor treedt een enorme versnippering van eigendom op en dus zijn er ook versnipperde belangen die het vormen van een eenduidige visie bijzonder moeilijk. Ook landbouwers met gronden langs uitgeruste wegen zullen bij het stopzetten van hun activiteiten niet nalaten om te trachten deze gronden op de markt te brengen als bouwgrond met de daar bijhorende prijs. Al deze factoren, samen met een beleid dat, sinds het ontstaan van België, sterk focust op eigendom.

Tevens is er in Vlaanderen en België van oudsher in het beleid sterk gefocust op eigendomsvererving. De toenmalige politiek had er immers baat bij dat mensen eigenaar werden van hun woning met de daarbij horende lasten. Op deze wijze werd het moeilijker om bv. zijn werk in vraag te stellen. Men moest immers in staat zijn om de lening af te betalen. Dit zorgde voor sociale stabiliteit. Op deze wijze werd ook vermeden dat iedereen naar de stad stroomde, en men bleef dus onder de kerktoeren wonen.

De historische versnippering kan dus ten dele verklaard worden vanuit een sociologische realiteit. Het realiseren van een stabiel sociaal systeem heeft evenwel ook zijn prijs gehad. Er werd uit het oog

verloren dat er ook andere doelstellingen konden en dienden gerealiseerd te worden via de ruimtelijke ordening.

In de vorige eeuw had je dan de wet op de stedenbouw (1962) die voor het eerst de spelregels van het ruimtelijk beleid op een serieuze wijze beschreef. Hieruit zijn onder meer de gewestplannen voortgevloeid. Je kan heel wat kritiek hebben op die gewestplannen, maar het is een geluk dat we die hebben. Het zou vandaag niet meer mogelijk zijn om, op die schaal, voor het gehele territorium planmatig te zeggen wat er kan en moet.

JT: betonstop: wie nog wil bouwen zal dat moeten doen op een al bebouwd stuk grond of in ruil een bebouwd perceel teruggeven aan de natuur. Die betonstop wil men in Vlaanderen tegen 2040 realiseren. Een realistisch perspectief?

LVB: Dat is vééél te laat. Eigenlijk heeft Vlaanderen plaats zat, dus van mij mag de betonstop morgen beginnen. Betonstop betekent dan het stoppen van het innemen van bijkomende open ruimte.

PC: in het huidige Beleidsplan Ruimte Vlaanderen is voorzien dat er vanaf 2040 geen bijkomend ruimtebeslag meer mag zijn. Er kan dan maar open ruimte worden ingenomen voor bebouwing als er elders gecompenseerd wordt. Vlaanderen is hier wat ambitieuzer dan Europa waar de doelstelling in 2050 ligt. Het gaat daarbij niet alleen over wonen maar over elke vorm van verharding. Ik denk niet dat dat een grote revolutie is. In de jaren 90 werd dagelijks 13 ha aangesneden, in 2012 was dat 6 ha, vandaag is dat nog 4 à 5 ha. Sinds 1997 zien we dus een systematische jaarlijkse afname van de ruimte-inname. We moeten als beleidsmakers deze trend vastpakken en ervoor zorgen dat die iets sneller vooruitgaat.

JT: heeft Vlaanderen de nodige instrumenten om daar morgen mee te beginnen? Boskaarten, afbakening van natuur blijken niet steeds vlot werkende instrumenten te zijn.

LVB: de doelstelling van de boskaart was eigenlijk om fouten en hiaten op te sporen. Had men gecommuniceerd naar de pers dat de hele Vlaamse maatschappij inspraak kreeg in het maken van een goede kaart dan hadden we hands-on, bottom-up betrouwbare informatie gekregen waarbij de burgers werden

betrokken. Dan was er geen vuiltje aan de lucht geweest.

Wat we niet hebben is een geïntegreerd ruimtelijk GIS-systeem waarbij je van elke grond weet wie eigenaar is, wat de planologische bestemming is en wat het reële gebruik is. We hebben een Natura 2000-kaart, we hebben een boskaart, en nog tal van andere kaarten, maar dat zijn allemaal afzonderlijke instrumenten en kaarten die een heel verschillende kijk geven op Vlaanderen. Een totaalkaart ontbreekt evenwel.

PC: het is de taak van de Vlaamse overheid om correct kaartmateriaal aan te leveren. Dat is niet steeds eenvoudig. Met de beperkte middelen is het misschien niet altijd mogelijk controles uit te voeren op het terrein. Anderzijds hebben we binnen de Vlaamse overheid voldoende experts in dienst.

Het is weinig waarschijnlijk dat de overheid zelf als actieve grondbeheerder optreedt. Daar hangt immers een serieus prijskaartje aan vast. Dus moet je bondgenootschappen sluiten en win-wins maken tussen overheidsdoelstellingen en deze van private actoren zoals met bouwpromotoren die grote hoeveelheden gronden bezitten en die wellicht reeds grondruilmechanismen aan het ontwikkelen zijn. Burgers die vandaag grond hebben in 'rood' gebied (de kleur die op de gewestplannen wordt gebruikt om woonzones aan te duiden, n.v.d.r.) zullen in de toekomst misschien niet meer de zekerheid hebben om die gronden ook nog daadwerkelijk te kunnen gebruiken als bouwgrond, maar daar dient dan wel een billijke vergoeding tegenover te staan.

Wanneer men echt naar 0% ruimtebeslag wil, dan zal men nieuwe instrumenten moeten ontwikkelen die het beleid van verhoogd ruimtelijk rendement mogelijk maakt. De aanpassing van het instrumentendecreet geeft hierbij een aantal mogelijkheden. Een bekommernis die ik hierbij heb, is dat niet alleen geld wordt vrijgemaakt om op plannen een kleur te wijzigen, maar dat ook op terrein zichtbare effecten worden gerealiseerd. We moeten de beperkte middelen voor ruimtelijke ordening optimaal inzetten. ➔

“De ontsnippering moet op een economisch en sociaal verantwoorde manier gebeuren.”

(Peter Cabus, Secretaris-generaal Departement Omgeving, Vlaamse Overheid)

JT: sneller ingrijpen in de open ruimte? Pachtcontracten voor gronden en gebouwen lopen voor 27 jaar. Staat de pachtwetgeving niet loodrecht op snel ingrijpen in de open ruimte?

LVB: dat moet veranderen. Momenteel maken we een inventaris van de regelgeving die niets met ruimte te maken heeft, maar er wel een impact op heeft (fiscaal en juridisch, zoals de pachtwet, de wet op de mede-eigendom, btw-maatregelen, ...). Zo krijgen we een beeld van wat in de weg staat van een vlotte transitie.

PC: er is nood aan minder ingewikkelde juridische instrumenten die vlotter kunnen inspelen op veranderende situaties in de open.

JT: de Vlaamse Bouwmeester stelde eerder dat het geen zin heeft de burger van alles op te leggen, maar dat het wel urgent is om de burger te informeren en alternatieven aan te bieden. Denkt u dat die burger vrijwillig plaats vrijmaakt en zijn weg zoekt naar de wooncentra?

LVB: als dat geld voor hem opbrengt wel. Bovendien moet men burgers het nodige inzicht geven. Dat is overigens al een paar keer gebeurd in Vlaanderen. In Genk en Kortrijk heb ik participatietrajecten zien lopen waar men niet begint met een participatievraag te stellen, maar waar een jaar lang stadsdebatten worden georganiseerd en infosessies en lezingen worden gehouden.

“Inspraak zonder inzicht leidt tot uitspraken zonder uitzichten”

(Leo Van Broeck, Vlaamse Bouwmeester)

Onze burgers zijn niet dom. Als ze zien dat ze hun verkavelingsvilla binnen 30 jaar niet meer verkocht krijgen omdat die op een locatie ligt met een energierekening die niet meer te betalen zal zijn, dan zal die burger niet dom gaan investeren. Ook banken zullen niet langer bereid zijn hypotheek te geven voor huizen die binnen dertig jaar niet meer verkocht geraken.

JT: u vraagt dat de burger dertig jaar vooruitblijkt terwijl de doorsnee politicus niet voorbij de volgende verkiezingen durft te kijken.

LVB: we hebben beleid nodig dat voorbij de termijn van een coalitie kijkt. Dat betekent dat visies en doelstellingen moeten verankerd worden. Het is immers geen kwestie van meningen maar een kwestie van feiten.

“Een moeder die kookt met inspraak zonder eerst uitleg gegeven te hebben rond gezonde voeding zal elke dag frieten met mayonaise maken, ongeacht of er verkiezingen in het gezin zijn.”

(Leo Van Broeck, Vlaamse Bouwmeester)

JT: wanneer de bebouwing verdwijnt, wat moet er dan in de plaats komen? Landbouw omdat onze voedselvoorziening met een stijgend aantal planeetbewoners cruciaal wordt of natuur omdat onze biodiversiteit in gevaar is?

LVB: natuur dient nu voorrang te krijgen omdat het verdwijnen van planten en dieren te snel gaat. Landbouw moeten we net genoeg ruimte geven om de mensen te voeden maar niet meer dan dat. Landbouw moet een overlevingssector zijn voor de mensheid. We moeten onze landbouw bovendien efficiënter maken door bv. stadslandbouw te realiseren en gestapelde landbouw te ontwikkelen in serres met rendementen die soms 4 tot 5 keer hoger zijn dan in open lucht.

30% van de open ruimte moet afgeschermd worden van de mens. Wel moeten we die natuur kunnen bezoeken als respectvol bezoeker. Vlaanderen heeft

momenteel 2,8% van zijn grondgebied ingericht als reservaat. Met Natura 2000 erbij komen we amper op 14 tot 15% van de Vlaamse oppervlakte. Als dat 30% wordt, kunnen we op onze twee oren slapen.

PC: we maken vandaag een systeemfout door elke vierkante meter te claimen. Als we alle claims bij elkaar optellen dan moeten we Vlaanderen uitbreiden. Zo werkt het niet meer. Onze ruimte moet geherdefinieerd worden. Het moet daarbij mogelijk zijn om dezelfde m² bv. toe te kennen aan zowel landbouw, natuur en recreatie. Het is immers – wel niet overal – perfect mogelijk om deze met elkaar zo te verweven dat ze positief zijn voor deze functies. Dat zal niet makkelijk zijn, maar zeker niet onmogelijk.

“Je moet ervoor zorgen dat wie op het platteland is daar ook thuishoort.”

(Leo Van Broeck, Vlaamse Bouwmeester)

JT: tot slot: naast wonen betekent het platteland ook voor heel wat mensen werken. Is er voor deze mensen nog plaats op het platteland?

LVB: heel veel mensen zijn thuis op het platteland: landbouw, professionele paardenkwekers, veeartsen, handelaars in veevoerders, de gehele agrarische sector maar ook de recreatieve sector zoals Bed & Breakfasts, wandelverenigingen, fietsherstopplaatsen... Dergelijke economie moet zijn plaats krijgen op het platteland. Het gaat niet om een dichotomie tussen mens en natuur. De twee moeten naast elkaar kunnen bestaan en elkaar verbeteren. Je moet ervoor zorgen dat wie op het platteland is daar ook thuishoort.

PC: ik heb in het verleden als onderzoeker heel wat werk verricht om het beeld van het platteland scherp te stellen o.a. vanuit economisch perspectief. Het platteland is heel wat diverser dan men zou vermoeden op dit vlak, met heel wat potenties naast de landbouweconomie. Overigens is de scheiding tussen stad en platteland, zeker in een Vlaamse context, minder en minder relevant.

JT: namens Landelijk Vlaanderen wens ik u beide van harte te bedanken voor uw tijd om uw boeiende inzichten te delen met onze leden.

Landbouw

Auteur: Valérie Vandenabeele, Sr. Project Manager Natura 2000 & Policy Officer,
Aanspreekpunt Privaat Beheer – Natuur en Bos & Hubertus Vereniging Vlaanderen

Biologisch geteeld: beter of gezonder?

We worden er mee rond de oren geslagen: koop biologische producten, want het is gezonder, er worden geen chemicaliën gebruikt, het is natuurlijker, meer diervriendelijk enz. Maar klopt dit wel en is dit ook zo voor alle vlees, groenten en fruit? Hierna geven we wat meer uitleg over wat biologisch geteeld juist inhoudt.

Definitie biologische landbouw

Volgens de Europese wettelijke definitie is de biologische productie “een alomvattend systeem van landbouwbeheer en levensmiddelenproductie waarbij de beste praktijken op milieugebied worden gecombineerd met een hoog niveau van biodiversiteit, de instandhouding van natuurlijke hulpbronnen, de toepassing van strenge normen op het gebied van dierenwelzijn en een productie die is afgestemd op de voorkeur van bepaalde consumenten voor producten die worden vervaardigd met natuurlijke stoffen en procedés.”

Biologische landbouwproducten worden in het Engels zowel als biological als organic omschreven. Actuele onderzoeken nuttigen tegenwoordig ook de term ‘natuurinclusieve landbouw’ als het gaat om agro-ecologisch boeren, waaronder ook de biolandbouw valt.

Er is een officieel lastenboek met de productieregels voor de biologische productie van primaire landbouwproducten, levensmiddelen, veevoeder, zaaizaad en aquacultuur.

Merk op dat producten van jacht of visserij, van wilde dieren, niet als biologische producten beschouwd worden, hoewel het toch ‘natuurlijke producten’ zijn.

Biologische landbouwproducten moeten geproduceerd worden via een duurzaam beheersysteem.

Doel van biologische landbouw

Europa ziet een duidelijke tweeledige rol in biologische productie. Enerzijds moet de biologische landbouw een antwoord bieden op de specifieke marktvraag naar biologische producten. Anderzijds heeft de biologische landbouw tot doel bij te dragen aan de bescherming van het milieu en dierenwelzijn, alsook tot de plattelandsontwikkeling. De idee draait dus om een beter effect op het milieu, niet noodzakelijk de gezondheid, hoewel beide vaak hand in hand gaan.

Biologische landbouwproducten moeten geproduceerd worden via een duurzaam beheersysteem dat in hoofdzaak gebruik maakt van hernieuwbare energiebronnen binnen plaatselijk georganiseerde landbouwsystemen. Om het gebruik van

Teelt van biogewassen

niet-hernieuwbare energiebronnen zo laag mogelijk te houden, dienen afval en bijproducten van plantaardige en dierlijke oorsprong te worden gerecycleerd voor het voeden van de bodem.

De teelt van biologische gewassen dient bij te dragen tot de instandhouding en de verbetering van de bodemvruchtbaarheid en tot de voorkoming van bodemerosie. Gewassen dienen bij voorkeur te worden gevoed via het ecosysteem van de bodem en niet door toevoeging van oplosbare meststoffen aan de bodem. De producten moeten worden geproduceerd met producten die geen schade toebrengen aan het milieu of de gezondheid van mens, plant en dier. Bovendien moeten ze van hoge kwaliteit zijn.

Biologische teelt werkt via een principe van land *sharing*, dat ook een kleinere opbrengst per hectare oplevert. In de conventionele landbouw spreekt men van land *sparing*, waar men een maximale opbrengst per hectare tracht te bereiken ofwel zo weinig mogelijk land om een product te produceren. Beiden hebben hun voor- en nadelen. ELO (European Landowners' Organization), onze Europese moederorganisatie, promoot al enige tijd het concept *sustainable intensification*, waarbij de multifunctionaliteit van het landbouwbedrijf aangesproken wordt, waar natuurdoelen met voldoende voedselproductie (om aan de mondiale vraag te voldoen) gecombineerd worden.

Het beheer van de biologische plantaardige productie is in essentie gebaseerd op het beheer van de vruchtbaarheid van de bodem, de keuze van soorten en variëteiten, de meerjarige vruchtwisseling, het recyclen van biologisch materiaal en de teeltechnieken. Extra meststoffen, bodemverbeteraars en gewasbeschermingsmiddelen mogen alleen worden gebruikt wanneer het niet anders kan en zij verenigbaar zijn met de doelstellingen en beginselen van de biologische productie. De toegelaten producten en stoffen zijn limitatief en opgelijst; deze lijst wordt regelmatig geüpdatet. Ze bevat o.a. de werkzame stoffen ethyleen, ijzerfosfaat, koperhydroxide, paraffineolie, zwavel, acetaat- en oxideverbindingen. Deze producten zijn dus niet rechtstreeks verboden, maar moeten kaderen in de goede biologische praktijken.

Teelt van biodieren

De dierlijke productie is van essentieel belang voor biologische landbouwbedrijven, want zij levert de voor het te bewerken areaal vereiste biologische stoffen en nutriënten en draagt aldus bij tot de verbetering van de bodem en de ontwikkeling van een duurzame landbouw, zonder toevoeging van extra meststoffen.

De biologische veehouderij moet zich baseren op een harmonieuze combinatie van veehouderij en bodemgebruik.

De biologische veehouderij moet zich baseren op een harmonieuze combinatie van veehouderij en bodemgebruik, moet gepaard gaan met adequate meerjarige vruchtwisselingssystemen, en het veevoeder moet bestaan uit biologische producten die zijn geproduceerd op het bedrijf zelf of op naburige biologische bedrijven. De dieren zelf moeten zo veel mogelijk toegang hebben tot de open lucht of weidegrond.

Het beheer dat gebaseerd is op dierenwelzijn, moet gericht zijn op het voorkomen van ziekten, onder meer door goede huisvesting, doordachte rassenkeuze (bv. ziekteresistent) en vergroten van genetische diversiteit. Die dieren moeten ook hun hele leven in een biologisch landbouwsysteem vertoeft hebben en ook voedsel krijgen van biologische of natuurlijke niet-agrarische oorsprong.

Kunnen ggo's bio zijn?

Genetisch gemodificeerde organismen (ggo's) en afgeleiden zijn wettelijk onverenigbaar met het concept van de biologische productie en het beeld dat de consument heeft van biologische producten en mogen daarom per definitie niet gebruikt worden in de biologische landbouw of bij de verwerking van biologische producten.

f Help ons uw mening te leren kennen over ggo's en vul de enquête in via onze sociale media.

Mag conventionele samen met biologische landbouw?

Wanneer een landbouwbedrijf zich slechts deels wil specialiseren in de biologische landbouw, is dit volgens de Europese spelregels toegelaten, voor zover beide systemen duidelijk gescheiden zijn. Daartoe is men ook verplicht om duidelijk te onderscheiden en verschillende soorten of rassen te gebruiken voor het conventionele en respectievelijk biologische deel van het bedrijf. Die scheiding dient ook in een register te worden bijgehouden.

Logo

Het EU logo voor biologische landbouwproducten is beperkt tot producten die alleen of nagenoeg alleen biologische ingrediënten bevatten. Daarom mag het gebruik ervan niet worden toegestaan bij de etikettering van omschakelingsproducten of bij verwerkte levensmiddelen waarvan minder dan 95% van de ingrediënten van agrarische oorsprong biologisch zijn.

Het logo is aanwezig op alle voorverpakte biologische producten die in de EU geproduceerd worden en kan vrijwillig gebruikt worden voor de niet voorverpakte producten en producten die uit

(erkende) landen zijn ingevoerd en aan de voorwaarden voldoen. Bij het logo moet ook steeds vermeld staan waar de grondstoffen geteeld zijn.

Gezonder of niet?

Een Amerikaans onderzoeksgroep (Environmental Working Group) heeft een olijsting gemaakt van producten die in biologische vorm niet gezonder zijn dan hun conventionele vorm. Op de lijst vinden we vruchten als avocado en banaan met een dikke pel, en zelfs kolen als kropsla en rodekool, waarbij het vruchtvlees of de binnenste blaadjes beschermd zijn tegen indringen van chemische producten. Verder verschijnen ook vis en zeevruchten, waarbij de soort afhankelijk van haar soortgeen dieet wel of niet blootgesteld wordt aan pcb's, dioxine (resp. uit motorolie en roet, die opstapelen in lichaamsvet) en kwik (o.a. door verbranding van fossiele brandstoffen en afval). Vissen die in slib leven zoals paling en ook de wolhandkrab vormen een risico, maar ook vrije-uitloopkippen die neergevallen roet uit schouwen oppikken. Zalm, garnalen, ansjovis, krab, forel en haring bevatten weinig zware metalen als kwik; tonijn doet het niet zo goed. Groenten als prei en ajuin bevatten uit zichzelf zwavelverbindingen (die geven ook de specifieke nasmaak), die een natuurlijke afweer zijn. Ook quinoa heeft een bitter omhulsel, dat een natuurlijke afweer vormt.

De UGent concludeerde in een onderzoek dat sommige biologische groenten zelfs 'minder gezond' zijn dan conven-

tionele. Biotomaten bevatten volgens de resultaten wel meer vitamine C dan de conventionele, maar minder andere gezonde stoffen zoals kalium en calcium. Biologische wortels bevatten meer bèta-caroteen, maar dan weer minder vitamine C en biosla bevat meer kalium en calcium, maar minder luteïne en evenveel bèta-caroteen. Biogroenten zijn niet dus niet noodzakelijk gezonder.

Over het gezonder zijn van biologische producten zijn vele onderzoeken gedaan. Een recent onderzoek over die onderzoeken van de Nederlandse Gezondheidsraad bevindt slechts 55 van de 52.000 publicaties betreffende nutritionele kwaliteit van biologische en conventionele voedingsmiddelen wetenschappelijk deugdelijk. Wat betreft de werkelijke gezondheidseffecten voldoet slechts 11 van de 92.000 publicaties. Dit was vooral te wijten aan de heterogeniteit van de onderzoekopzet waardoor afwijkingen te wijten waren aan tijdstip van oogst, regio en ras, dan een werkelijk verschil in vitaminen, mineralen en bioactieve stoffen. De conclusie is dat de kans om bestrijdingsmiddelen te vinden op biologische producten lager is dan bij niet-biologische, maar dat de hoeveelheid pesticiden onder de vastgestelde gezondheidslimiet blijft.

Koop dus biologische producten eerder uit ecologisch oogpunt, dan uit gezondheidsoogpunt. Denk ook aan andere factoren als je gezond wil eten.

www.wavekarting.com

TEL: 058 23 14 75 - info@wavekarting.com

INCENTIVES
TEAMBUILDING
BEZOEK DE
ZEEHONDJES!

Bestuur zelf een motorboot
en vaar op de Noordzee!

Verken de kust met
onze luxe motorboten

www.knokkeboat.be
info@knokkeboat.be

Landgoed in de kijker

Interview door Alec van Havre, bestuurder, Landelijk Vlaanderen
en Aanspreekpunt Privaat Beheer – Natuur en Bos

Landgoed Scherpenbergen - De Hutten te Meerhout

Pionierswerk in particulier natuurbeheer

Het zeer afwisselend Kempisch landschap tussen Geel en Meerhout, gekenmerkt door beboste sikkelduinen en vroegere heideontginningen, telt een particulier landgoed dat reeds decennialang op eigen kracht experimenteert in natuurontwikkeling en -behoud, met prachtige realisaties tot gevolg. Deze bijzondere prestatie is het werk van de heer Alan Phillips en zijn rotsvast geloof in het opbouwen van expertise en het kiezen voor de juiste aanpak inzake privaat natuurbeheer. Over deze verschillende aspecten gaan wij graag met hem in gesprek.

AvH: uw verhaal is dat van een industrieel uit Verviers, die omwille van zijn aanhang voor familiale goederen naar Meerhout overkwam, zich ter plaatse uitstekend wist in te passen in het lokale gebeuren en aan het landgoed zijn volle natuurpotentieel wenste terug te geven. Wat heeft u hiertoe gedreven en motiveert u verder over de jaren?

APH: tijdens mijn jeugd, kwam ik vaak in Meerhout terecht en beleefde er prachtige momenten, familiaal maar ook in de natuur. De ervaringen die men tijdens zijn jonge jaren op een familiaal landgoed opdoet, zijn vaak bepalend voor de aanhang die men er later voor heeft. Ik ben dan ook via erfenis eigenaar geworden van een domein dat de hele voorgeschiedenis van mijn voorouders, de families de Roye de Wich en de Menten de Horne, met zich meedraagt en heb hieraan nieuw leven willen inblazen

door het te vergroten en te verbeteren. Als ondernemer was dit misschien ook een natuurlijke reflex, maar die heb ik hier dan specifiek toegespitst op het herstel van het natuurlijk potentieel van het domein. Van kinds af aan had ik een aangeboren liefde voor landschap en natuur. Dit bracht me tot de jacht en het bosbeheer in al zijn aspecten en wanneer ik op een dag de spontane ontwikkeling van dopheide opmerkte in de sporen van een exploitatietuig, was mijn interesse voor natuurherstel aangewakkerd en ben ik eveneens die weg opgegaan.

Er zijn maar weinig gebieden waarop zoveel biotopen aanwezig kunnen zijn als deze. Dit maakt het natuurlijk bijzonder attractief om ze te ontwikkelen. Wel moet je natuurlijke rijkdom ook echt als een eigenlijke rijkdom kunnen beschouwen. Het bewonderen, ervaren en beleven van de natuur in eigen beheer heeft hierbij

veel of misschien alles te maken. Mijn passie voor de natuur is sterk praktijkgericht. Het geeft mij enorme voldoening een potentieel aan habitat te ontdekken, er de geschiedenis van na te gaan in onze archieven, de nodige kennis op te bouwen en de herstelkansen in te schatten. Waarop ik dan eerst experimen- ➔

teer alvorens verder voluit voor herstel te gaan, in het kader dat ik als eigenaar zelf bepaald heb en waarvoor ik verantwoordelijkheid wil nemen.

AvH: kunt u ons de kenmerken van het gebied en het landgoed even toelichten?

Aph: het landgoed is gelegen in het noordelijk deel van de gemeente Meerhout, dat tot in de 18e eeuw een groot heidelandschap vormde met vennen en moerassen en nauwelijks bos. Met de ontginning van de heide die hierop volgde, werden weilanden aangelegd op de natte stukken en naaldbossen op de droge percelen. In de 19e eeuw werden alle inspanningen geleverd om de gronden vruchtbaar te maken. Op het einde van die eeuw, heeft mijn familie hiervoor een wateringsysteem aangelegd om de weilanden te bevoeien met het water uit de Grote Nete, dat tot in 1964 in gebruik was. Toch zijn er een heel aantal natte stukken gebleven als moerassen en vennen. Op plaatsen waar er vroeger aan turfontginning is gedaan, bestaat nu ook veelal open water. Zoals overal, werd er na de tweede wereldoorlog steeds intensiever aan landbouw gedaan, maar dit heb ik sinds mijn aantreden sterk afgebouwd.

Het domein telt nu ongeveer 200 ha, waaronder meer dan de helft uit bos met natuurelementen bestaat, een goede 70-tal ha permanente graslanden, een 10-tal ha extensieve landbouw, een 5-tal ha wildakkers en een aantal ha open water.

Op het domein werd ook een historische Kempische ontginningsboerderij, de Kanunnikhoeve, daterende uit 1783, gerestaureerd met respect voor karakter en landschap.

Het landgoed bevindt zich ook 100% in een beschermd landschap en in een speciale beschermingszone Natura 2000 volgens de habitatrichtlijn.

AvH: hoe hebt u het natuurlijk potentieel van het gebied ontluikt en over de jaren aan herstel gedaan?

Aph: toen ik in 1992 het domein overnam, ben ik gestart met het achterstallig beheer van de bossen in handen te nemen. De vele dennenbossen werden meerdere keren uitgedund. Zo kwam er meer licht voor de andere gewassen en dit gaf planten de kans om te groeien. Verdwenen habitats als natte en droge heide zijn toen opnieuw verschenen. De aanwezigheid van enkele ha natuurlijke verjonging van eiken-berkenbos toonden duidelijk aan wat de oorspronkelijke toestand was alvorens dennen aangeplant werden. Mijn doelstelling voor de bossen was ze stap voor stap om te vormen van een vrij uniform dennenbos tot een gevarieerd geheel van loofhout en dennen, met horizontale en verticale structuur. De vroegere populierenbestanden op lager gelegen valleigrond, werden omgevormd tot broekbossen met els en wilg.

De volgende stap was dan het landgoed te beheren ten gunste van de biotopen die er vroeger aanwezig waren. Om die kennis op te doen over deze biotopen en de aangepaste praktijken van natuurherstel, heb ik eerst cursus gevolgd, maar dit bleek niet voldoende. Om effectieve beheerpraktijken te ontwikkelen, heb ik contact gezocht met beheerders die mooie realisaties achter de rug hadden en heb op hun ervaring beroep gedaan. Zelfstudie van wetenschappelijke bijdragen, zowel historische als eigentijdse, bleek essentieel, want succes op dit gebied vloeit niet zomaar uit voorgekauwde

formules. Familiale archieven over het verleden van het gebied bleken bijzonder nuttig. Op dit vlak heb ik dus veel van een autodidact.

Mijn eerste poging tot natuurherstel buiten de bosbestanden hield het herstel in van de veenbestanden waar vroeger hoogveen bestond. Het resultaat was opbeurend en opvallend en heeft ervoor gezorgd dat het domein nu een leefbaar habitat aan hoogveen telt met lavendelheide, klein veenbes en veenpluis tussen veenmos en slenken, veelal omringd door gagelstruweel. Deze oefening is nog steeds aan de gang, want in de moerassige stukken kan nog veel hersteld worden.

In een verdere fase kwamen de weilanden aan bod voor natuurherstel, met als doelstelling schrale natte of droge graslanden aan te leggen en een extensieve begrazing te voorzien door grote grazers, nl. Schotse hooglanders. Deze gronden worden niet bemest en slechts een keer per jaar gemaaid, na eind juni, om met de grondbroeders rekening te houden.

Met proefvaktesten heb ik kunnen aantonen dat het herstel van natte heide mogelijk was. Eerst klein beginnen om te zien of het beoogde slaagkansen heeft, is mijn techniek. Op meerdere plaatsen zijn dopheide, zonnedaauw, snavelbies, stekelbrem en gentiaan terug opgedoken.

Wat droge heide betreft, heb ik meerdere stukken kunnen herstellen op percelen gelegen op de landduinen, waar dennenbos voorkomt.

Vele vennen hadden met de tijd plaats moeten ruimen voor weilanden. Aan de hand van onderzoek heb ik de plaats

van de vroegere vennen terug kunnen vinden. In twee fasen zijn dan twee vennen hersteld geweest en tijdens die oefening verschenen spontaan moerassertshooi, pilvaren en vlottende bries. Dit succes heeft mij dan ook aangezet een QuickWinsubsidie aan te vragen voor de uitbreiding van de vennen en het herstellen van de natuurlijke hydrologie. Wat deze laatste betreft, heeft het ontdeepen en omleiden van afvoergrachten tot belangrijke werken op het landgoed geleid, met als doel het natuurlijke peil van het grondwater te herstellen. Vele habitats hangen af van dit gegeven. Dit is ook de reden achter de vragen tot hermeandering van de Grote Nete, die op provinciaal niveau worden opgenomen.

van eigenaars en beheerders. Op die manier kunnen ze zich moreel verbinden om voor de lange termijn op te komen voor meer kwalitatieve natuur.

AvH: welke visie hanteert u bij dit alles?

Aph: het is nodig op de lange termijn te denken en wat mij betreft is het behoud van een groot aantal biotopen belangrijk. Deze diversiteit is de beste respons op toekomstige veranderingen van klimaat en draagt bij tot de weerbaarheid van de natuur. Historisch was het gebied reeds een gevarieerd landschap met heel veel halfnatuurlijke biotopen. Vandaag is het nog steeds een gebied waar zeer vele biotopen van verschillende aard op

vandaag ook wettelijk wordt voorzien. Inzake natuurbeheer is het economisch en sociaal draagvlak essentieel om voor de lange termijn de toekomst te verzekeren. De economische functie is nodig om de nodige marges te scheppen ten voordele van de natuurfunctie. Niet alle financiering kan van de overheid komen en als men op een kwalitatieve manier natuur wil realiseren en onderhouden komen veel kosten aan bod. De combinatie van eigen inbreng, inkomsten uit het landgoed en overheidsmiddelen zal dus een constante blijven, zelfs in het kader van de nieuwe reglementering. Voor Scherpenbergen – De Hutten betekent dit dat bossen van vitaal belang zijn, als garantie voor de verdere ontwikkeling van halfnatuurlijke biotopen of habitats die geen of weinig inkomen kunnen genereren. Behoud van een belangrijk aantal bossen met interessante bomen voor de productie van kwalitatief hout is dus een noodzaak.

Wat de sociale functie betreft, en de recente vereiste van minimale toegankelijkheid die nu in het kader van natuurbeheerplannen van minimum type 2 gehanteerd wordt, is het van belang zich te realiseren dat draagvlak samenhangt met relevantie. Voor landgoederen loont het de moeite de analyse te doen van de troeven die ze hebben en die dan te gebruiken om op een aangepaste manier

AvH: welke kijk hebt u op het Natura 2000 proces?

Aph: zoals eerder gesteld valt het hele landgoed in Natura 2000-gebied. Het herstellen van habitats is dus op zich van groot belang. Voor het opstellen van de doelstellingen heb ik van in het begin contact gezocht met experts van het Agentschap voor Natuur en Bos en het Instituut voor Natuur en Bosonderzoek en heb dan ook verder deel genomen aan de participatieve procedure die in het kader van Natura 2000 gevoerd werd. Participatie en inzet zijn essentieel voor een goede uitvoering op het terrein. Daarom is een goede invulling van het Natura 2000-proces en van de nieuwe natuurbeheerplannen zo belangrijk. Actieve participatie moet verkregen worden en dit is gebaseerd op vertrouwen en motivatie. Een efficiënt administratief proces speelt best in op de psychologische waarden en respecteert best de innerlijke drijfveren

een kleine oppervlakte kunnen gedijen. De verschillen in reliëf en nattigheid zorgen ervoor dat bijna alle typische biotopen voor de Kempen zich kunnen ontwikkelen. Grootschalige ingrepen of beheermaatregelen zijn dus best niet aan de orde, wel het inspelen op een mooie afwisseling van gradiënten. Ik ben voor een aanpak waar alle biotopen van de streek naast elkaar kunnen voorkomen in plaats van de voorkeur te geven aan één welbepaalde biotoop op grote oppervlakten. Op de landduinen op het landgoed wens ik dan ook verder kwaliteitsbossen te ontwikkelen in plaats van kale stuifduinen, die een zeer intensief beheer vergen. De bossen maken nu ook deel uit van het landschap en de bewoners van de streek zijn daar sterk aan gehecht. Grote kappingen zouden voor heel wat maatschappelijke deining zorgen.

Verder ben ik een sterke voorstander van het geïntegreerd natuurbeheer, zoals het

invulling te geven aan de sociale functie. Geleide bezoeken zijn hier een goede formule voor, die wij regelmatig toepassen, maar er zijn er ook vele anderen, zoals het de eigenaars of beheerders kan passen. Voor het gebied rond Scherpenbergen – de Hutten hebben wij →

in het verleden gewerkt aan een goede geleiding van de zachte recreatie, en dit in samenwerking met de bosgroep Zuiderkempem en de gemeente Meerhout. Er werd voor gezorgd dat er in het gebied voldoende paden voorkomen en dat de verschillende stromen recreanten (paarden, mountainbike, voetgangers) een gescheiden parcours volgen. Een toegankelijkheidsreglement heeft hierin ook voorzien. Het respect voor recreanten voor private eigendom en natuur zijn hierbij essentieel. Ook handhaving speelt een belangrijke rol, die vaak gerelativeerd of vergeten wordt, maar die altijd zijn prijs heeft wat natuurbeheer betreft. En zeker voor het jachtbeheer, een mooie landelijke traditie, waar op en rond het domein blijvend gevolg aan wordt gegeven. Ik ben zelf jager en de weidelijke jacht biedt een uitzonderlijke binding met deze prachtige natuur waar ik zoveel inspanningen voor doe.

AvH: uw persoonlijke investering in dit alles blijkt heel groot. Hoe klaart u dit allemaal?

APH: voor mij is de persoonlijke terreinrealisatie een zeer motiverende factor. Afhangende van de seizoenen, verricht ik zelf veel werk. Daar kunnen honderden uren in kruipen. Zelf met de kraan werken schrikt mij niet af, maar ik laat mij wel helpen wanneer dit echt niet anders kan. Dit vooral uit kostenoverweging. De kosten goed onder controle hebben is een determinerende factor in het beheer van landgoederen. Verliezen worden niet vlug ingehaald, maar moeten steeds snel gecompenseerd worden. Het kostenaspect moet ook in het oog gehouden worden bij het aanvragen van

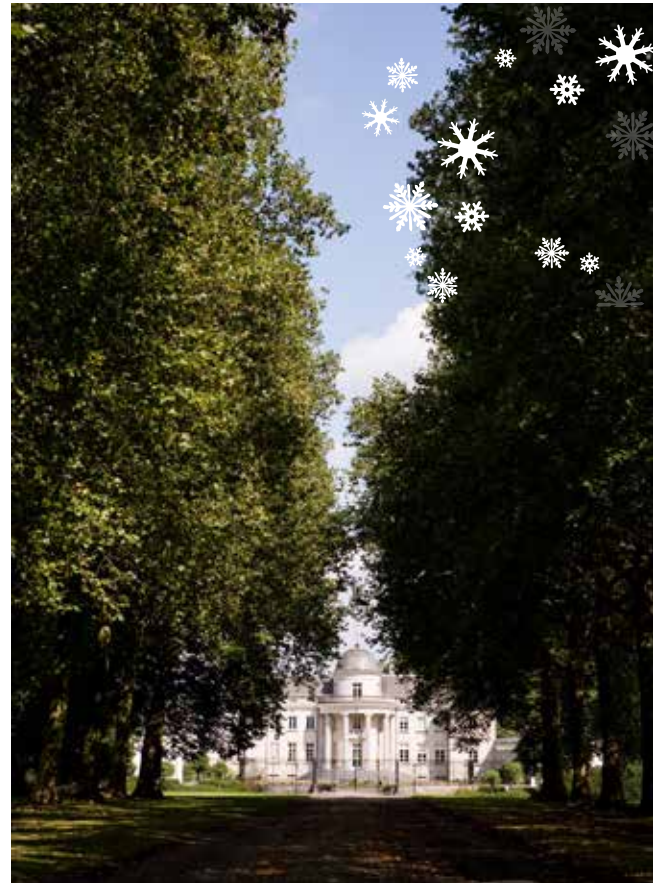
subsidies, waarbij een loonwerker moet worden ingehuurd, wat de algemene kost kan opdrijven. Gelukkig kunnen private beheerders, naast projectsubsidies, nu ook beheersubsidies bekomen in het kader van de nieuwe reglementering. De efficiëntie van het nieuwe systeem zal afhangen van de vergelijking met de werkelijke kosten en van de goede uitbetaling van de gelden.

Voor Scherpenbergen – De Hutten is de samenwerking met de bosgroep Zuiderkempem steeds van bijzonder nut geweest, alleen al omwille van de grote inzet en expertise van de coördinator en zijn team, van hun constructieve aanpak t.a.v. private eigenaars en het vele administratieve werk dat zij op zich nemen ten voordele van de beheerders. Zelf was ik betrokken bij de oprichting van de bosgroep en een sterke voorstander van hun participatieve aanpak, waarbij

men dan ook in contact komt met andere beheerders die verschillende visies over bos- en natuurbeheer hanteren. Om die reden is voor mij de samenwerking met de bosgroep groter geweest dan met het Regionaal Landschap Kleine en Grote Nete, maar dit is historisch zo gegroeid. Met de nieuwe rol voor de particuliere beheerders in het kader van het natuurbeheer, hebben private beheerders zeker een taak op te nemen binnen het regionaal landschap, zoals in andere delen van de provincie.

AvH: onze oprechte gelukwensen voor de pioniersrol die u zo goed opneemt. Hartelijk dank voor dit gesprek!

Natuur

Auteur: Stichting Behoud Natuur en Leefmilieu – Vlaanderen / Foto: © SBNL-Vlaanderen

Kasteeldomein Duras bekroond met prestigieuze 'Baillet Latour Prijs voor het Leefmilieu 2017'

In het landelijke St. Truiden is het Kasteeldomein Duras bekroond met de Baillet Latour Prijs voor het Leefmilieu door baron Jan Huyghebaert, voorzitter van het Fonds Baillet Latour. Ghislain de Liedekerke en zijn vrouw Gabrielle kregen de prijs voor hun zorg voor het domein met bossen, weilanden, ruigtes en vooral het herstel van de vijvers samen met het Regionaal Landschap Haspengouw.

Het project

Het project werd door de Stichting Behoud Natuur en Leefmilieu – Vlaanderen (SBNL-V) geselecteerd uit 4 genomineerden. De winnaar werd gekozen door een jury van vijf landeigenaren en experts, onder leiding van de heer Jurgen Tack, algemeen directeur van Landelijk Vlaanderen en voorzitter van de Milieu- en Natuurraad van Vlaanderen.

De jury was vooral onder de indruk van de inzet van de jonge eigenaren die ecologische en economische activiteiten goed samen laten spelen en nieuw leven geven aan een oud domein. Gedurende zijn toespraak zei de voorzitter van de jury:

Ghislain en Gabrielle bouwen hier aan een groene oase in het midden van een landbouwgebied. De 10 ha vijvers, dijken en hooiland die zij hier samen met het Regionaal Landschap Haspengouw hebben opgeknapt maken ruimte voor bijzondere wateren moerasplanten, maar ook voor de lokale vleermuizen.

Het domein nam in 2015 al deel aan de prijs, maar dit jaar was de jury van mening dat de potenties nu pas ten volle ontwikkeld zijn.

Van links naar rechts: Thierry de l'Escaille (secretaris-generaal ELO), Guy van Wassenhove (conservator, Fonds Baillet Latour), Robert de Graeff (secretaris, Prijs Baillet Latour voor het Leefmilieu 2017), Jan Huyghebaert (voorzitter Fonds Baillet Latour), Alain De Waele (secretaris-generaal Fonds Baillet Latour), Karel Pinxten (voorzitter SBNL) © SBNL-Vlaanderen

Karel Pinxten (voorzitter SBNL)
© SBNL-Vlaanderen

Baron Karel Pinxten, voorzitter van de Stichting Behoud Natuur en Leefmilieu Vlaanderen, herinnert eraan dat deze prestigieuze Prijs van € 25.000 steun biedt aan de projectontwikkelingen en/of het ecologisch beheer van private eigendommen die aangepast zijn aan de milieu-uitdagingen van de 21ste eeuw. Dankzij deze prijs hoopt de Stichting landeigenaars en privébeheerders te motiveren inzake hun ecologisch engagement.

Al sinds 1102 staat er op deze plaats een kasteel, al is het in de loop der eeuwen verschillende malen verwoest en opnieuw opgebouwd. Het huidige domein is gebouwd kort na 1875, al moest in 1960 nog wel restauratie plaatsvinden na de inslag van een Duitse V-bom in 1945.

Het kasteelpark is een uitgebreid natuur-domein van Europees belang als schakel in de speciale beschermingszone 'Bos- en Kalkgraslanden van Haspengouw' dat dankzij de eigenaars al generatie na generatie onderhouden wordt. Tegenwoordig wordt er nauw samengewerkt met het regionale landschap, ANB, en het Aanspreekpunt Privaat Beheer en hebben

Tweede prijs. Van links naar rechts: Karel Pinxten (voorzitter SBNL), Mevr en Mr Harald van Outryve d'Ydewalle met het Erediploma Prijs Baillet Latour Prijs voor het Leefmilieu 2017, Thierry de l'Escaille (secretaris-generaal ELO), Jurgan Tack (voorzitter, Prijs Baillet Latour voor het Leefmilieu 2017) © SBNL-Vlaanderen

Jan Huyghebaert (voorzitter Fonds Baillet Latour) © SBNL-Vlaanderen

zij opnieuw bijzondere bomen in het kasteelpark geplaatst, is er een nieuwe haag geplaatst rondom het domein, en zijn de historische toegangspoorten hersteld.

Eind 2014 zijn de kasteelvijvers en dijken hersteld; deze plassen zijn van Europees belang en herbergen talloze soorten, maar waren na vele jaren zonder onderhoud dichtgegroeid met boswilgen waardoor het open water stilaan verdween. Het waterpeil van de vijvers kon ook niet meer gestuurd worden door een defect in het op- en aflaatstelsel en lekkende dijken. Tevens raakte het bestaande hooiland verbost.

Het herstelwerk richtte zich eerst op dijkherstel; alle boom- en struikopslag werd verwijderd, de dijken werden volledig omgespit en geherprofileerd. Begin 2015 begon de restauratie van de vijvers en zijn alle wilgen en struiken met de wortel

Jurgan Tack (voorzitter, Prijs Baillet Latour voor het Leefmilieu 2017) © SBNL-Vlaanderen

verwijderd, het vijverprofiel hersteld en de op- en aflaten vernieuwd zodat het peil weer gestuurd kan worden. Daarnaast werd ook het hooiland tussen de vijvers hersteld om een open verbinding te verzorgen.

Eervolle vermeldingen en aanmoedigingsprijs voor duurzaam project te Beernem

De jury en raad van bestuur van de Stichting Behoud Natuur en Leefmilieu – Vlaanderen reikten eveneens het Baillet Latour Erediploma uit aan Harald van Outryve d'Ydewalle voor zijn duurzaam milieubeheer op Domein Drie Koningen bij Beernem. Hij ontvangt een aanmoedigingspremie van € 5.000.

De restauratie van het domein wordt volgens de jury grondig aangepakt. Daarbij achten zij het belangrijk dat het herstel

Marleen Evenepoel (administrateur-generaal Agentschap voor Natuur en Bos), Mr Erik Verhaeghe (vader Ward Verhaeghe, ambtenaar van verdienste Prijs Baillet Latour voor het Leefmilieu 2017), Jurgens Tack (voorzitter, Prijs Baillet Latour voor het Leefmilieu 2017) © SBNL-Vlaanderen

volgens de eigenaar kostenneutraal moet gebeuren, met een respect voor enerzijds de geschiedenis van het domein, en anderzijds de ecologische functies en economische noden. De aanpak van het voormalig arboretum, de boomgaard en de perspectieven gaan samen met herbouw van de orangerie, de oude ijskelder en het kasteel.

Erkenning voor ambtenaar van verdienste

De Stichting Baillet Latour en de Stichting Behoud Natuur en Leefmilieu – Vlaanderen erkennen ook het buitengewone werk van vele ambtenaren die zich inzetten voor de natuur. Dit jaar ging de prijs naar wijlen Ward Verhaeghe.

Ward Verhaeghe was een tijdlang directeur van de provinciale afdeling Oost-Vlaanderen van het Agentschap voor Natuur en Bos (ANB). Na de

hervorming van het ANB ging hij aan de slag als directeur Strategie en Innovatie. Hij bleek een briljant en boeiend man te zijn die breed gedragen oplossingen op tafel kon leggen. Hij kan gezien worden als de geestelijke vader van de Europese Natuurdoelen in Vlaanderen. Daardoor lag hij tevens aan de basis van de huidige Vlaamse natuurregeling die ook private eigenaars ondersteunt bij het realiseren van hoogwaardige natuur op hun domein.

In 2019 zal de Stichting Behoud Natuur en Leefmilieu – Vlaanderen de Baillet Latour Prijs voor het Leefmilieu wederom uitreiken tot beloning van een nieuw duurzaam milieuproject in Vlaanderen of Brussel. Meer info kunt u vinden op: www.sbnl-vlaanderen.be.

Veerle Heeren (burgemeester Sint-Truiden), Mevr en Mr Ghislain de Liederkerke (winnaars Prijs Baillet Latour Prijs voor het Leefmilieu 2017), Jan Huyghebaert (voorzitter Fonds Baillet Latour), Karel Pinxten (voorzitter SBNL), Jurgens Tack (voorzitter, Prijs Baillet Latour voor het Leefmilieu 2017) © SBNL-Vlaanderen

De Baillet Latour Prijs voor het Milieu: de belangrijkste milieuprijs in België

De Baillet Latour Prijs voor het Leefmilieu 2019 wordt georganiseerd door de Stichting Behoud Natuur en Leefmilieu – Vlaanderen, met als voorzitter baron Karel Pinxten. Een jury van onafhankelijke milieuprojecten, landeigenaren en journalisten, beoordeelt ieder jaar op vastgelegde criteria de projecten die worden ingediend door private landeigenaren.

De Baillet Latour Prijs voor het Leefmilieu ontstond 21 jaar geleden. Deze prijs ter waarde van € 25.000 is de grootste erkenning in ons land op het gebied van privaat duurzaam milieubeheer. Ze belooft elk jaar een eigenaar of privébeheerder die zich bezighoudt met de inrichting of het ecologisch beheer van een in België gelegen domein. Deze nationale prijs wordt afwisselend uitgereikt door de *Fondation Wallonne pour la Conservation des Habitats* en door de Stichting Behoud Natuur en Leefmilieu – Vlaanderen.

NATUUR

Soort in de kijker

© Peter Trimming

*Otter (Lutra lutra)***Classificatie:** zoogdieren, marterachtigen**Statuut:** ernstig bedreigd, habitatrichtlijn bijlage II en IV**Lengte:** 57-70 cm, + 40 cm staart**Gewicht:** mannetjes 10-12 kg, vrouwtjes 5-7 kg**Uiterlijk:** glanzende dichte donkerbruine vacht, zandkleurige onderkant. Gestroomlijnd, lang lichaam met een krachtige, spits toelopende ronde staart. Ogen, neusgaten en kleine oren liggen in één lijn bovenop de platte kop. Zwemvliezen op voor- en achterpoten.**Vacht:** lange bovenvacht die zorgt dat de dichte ondervacht een isolerende luchtlaag vasthoudt en droog blijft onder water.**Verspreidingsgebied:** Europa, Azië en Noordwest-Afrika**Leefgebied:** zoetwatergebieden, structuurrijke oevers en dichte, middelhoge vegetaties (rietkragen, zeggenruigten, braamstruwelen, moerasbos ...). Eén otter heeft gemiddeld 10-15 km oeverlengte.**Voeding:** voornamelijk vissen, ook wel kreeftjes, watervogels en eieren.**Leefwijze:** 's nachts actief, solitair, rust overdag in rietkragen, holle bomen en ondergrondse holtes. Legt tijdens het foerageren 5 tot 10 km af!**Voortplanting:** hele jaar door, in Europa worden jongen vaak geboren in de lente.**Dracht:** 61-63 dagen, 2-3 en max 5 jongen per worp, blind geboren.**Volwassen leeftijd:** 2 jaar**Levensverwachting:** 4 jaar**Beheer:** zorgen voor goede waterkwaliteit, goede structuur in waterlichamen en omliggende vegetatie. Oplossen van gevaarlijke verkeersproblemen.

© NTNU, Faculty of Natural Sciences

*Europese bever (Castor fiber)***Classificatie:** zoogdieren, knaagdieren**Statuut:** kwetsbaar, habitatrichtlijn bijlage II en IV**Lengte:** 70-100 cm, + 35-37 cm staart**Gewicht:** 15-35 kg**Uiterlijk:** grijze tot donkerbruine vacht, Enkel achterpoten hebben zwemvliezen, platte 'geschubde' staart. Grote voortanden, bedekt met een harde laag oranje glazuur.**Vacht:** haren zeer dicht op elkaar zodat er geen water tot op de huid kan doordringen.**Verspreidingsgebied:** Midden- en Noordwest-Europa, Polen, Baltische staten tot in Rusland en Noordwest-China.**Leefgebied:** overgang tussen land en water zoals moerasen, langs beken, rivieren en meren. Voorkeur voor rustige rivieren en meren omzoomd door broekbossen met bomen als wilg, populier en es.**Voeding:** 's winters bast van zachthoutsoorten, 's zomers ook kruidachtige land- en waterplanten. Takken van omgeknaagde bomen dienen als wintervoorraad.**Leefwijze:** solitair of in kleine familieband, monogaam. 's Nachts actief, overdag rusten in holen en burchten. Traag op land, maar snel in het water. Bevers kunnen tot 5 min. onder water blijven.**Voortplanting:** januari-februari**Dracht:** 3,5 maand, 2-4 jongen per worp, ogen zijn open van bij de geboorte.**Volwassen leeftijd:** na 2-3 jaar, wanneer ze ook het nest verlaten.**Levensverwachting:** 8-12 jaar.**Beheer:** verbeteren waterkwaliteit, min. 10-20 m brede, extensief beheerde oeverzones met opslag van zachte loofhoutsoorten. Wegnemen van fysieke barrières die de migratie bemoeilijken.

© Gilles San Martin

Watervleermuis (*Myotis daubentonii*)

Classificatie: zoogdieren, vleermuizen, gladneuzen

Statuut: niet bedreigd, habitatrichtlijn bijlage IV

Lengte: 4,5-5,5 cm,

Spanwijdte vleugels: 23-27,5 cm

Gewicht: 6-15 g

Uiterlijk: rugzijde grijsachtig tot bruinrood, buikzijde grijswit tot zilvergrijs. Oren en snuit roze-bruin. Grote geborstelde achterpoten. Lange staart van 3,1-4,5 cm

Verspreidingsgebied: heel Europa tot zuiden van Scandinavië, oostwaarts tot Kazachstan.

Leefgebied: halfopen tot gesloten waterrijk en bosrijk landschap met oude bossen en bomen.

Voeding: schietmotten, haften en vliegen. Eet en drinkt vliegend.

Leefwijze: 's nachts actief vanaf een half uur na zonsondergang, jaagt boven beschutte wateren. 'Standvleermuis' tot middellange-afstandstrekker tussen 10 en 175 km tussen zomer- en winterverblijven.

Zomerverblijfplaats: (kraam)groepen in spleten en gaten in oude bomen, soms ook zolders en bunkers.

Winterverblijfplaats: voornamelijk ondergrondse objecten zoals grotten, bunkers, forten en ijskelders.

Winterslaap: stabiele slaper, van september/oktober tot maart/april, soms worden de dieren voor een korte periode wakker.

Voortplanting: september tot maart, meestal in winterverblijfplaats.

Draagtijd: afhankelijk van het weer, normaal tot eind juni, 1 jong per worp, blind tot 3-4 dagen.

Vliegvlug: na 3 weken.

Volwassen leeftijd: mannetjes na 15 maanden, vrouwtjes na 2 jaar.

Levensverwachting: tot 40 jaar!

Beheer: zorgen voor beschutte stilstaande wateren in de buurt van oude open bossen en bomen met holtes.

webcast
streaming
video services

Contact:

Emmanuel De Groef
Tel: +32 2 709 10 50
manu.de.groef@telemak.com
www.telemak.com

MEERSMAN & VAN KEER
ADVOCATENASSOCIATIE

Specialisaties

- › Landbouwrecht en de Pachtwet
- › Milieurecht - Milieuvergunningen
- › Eigendomsrecht - Erfdienstbaarheden
Recht van uitweg
- › Bouwrecht - Stedenbouwkundige
vergunningen
- › Dieren: Koop - Verkoop - Aansprakelijkheid
- › Erfrecht en overdracht van het
familiale landbouwbedrijf

www.adv-mvk.be
Tel. 09 225 80 30

Willem Tellstraat 22, B-9000 GENT
Fax 09 225 73 26 - meersman.vankeer@adv-mvk.be

Landbouw

Auteur: Valérie Vandenabeele, Sr. Project Manager Natura 2000 & Policy Officer, Aanspreekpunt Privaat Beheer – Natuur en Bos & Hubertus Vereniging Vlaanderen.

Landbouwgronden in SBZ

Kansen vs. onzekerheden

Landbouwgronden zijn populair, in combinatie met de 'schaarste' maakt dit dat de prijzen in Vlaanderen zienderogen stijgen. Maar wat gebeurt er met uw mogelijkheden als eigenaar wanneer uw landbouwgrond in Natura 2000 blijft te liggen? Welke impact kan dit hebben op uw eigendom?

PAS-brief?

Aan alle landbouwbedrijven met vee-stallen werd in het verleden een PAS-brief verzonden om aan te duiden wat hun invloed van de emissie van ammoniak uit de stallen was op een Speciale Beschermingszone (SBZ). De brief werd echter enkel verzonden naar de gebruiker/exploitant en niet naar de eigenaar, tot onze frustratie. We raadden daarom al verschillende malen onze leden aan om zich bij hun landbouwers te informeren over de kleurcode: groen, oranje of rood.

Zoals u al weet, betekent de groene brief dat de landbouwer zijn exploitatie kan verderzetten; de oranje dat er een bijdrage is van de exploitatie tussen 5 en 50% van de KDW (kritische depositiewaarde)

op een habitatype, met mogelijk verderzetten van het bedrijf en de rode dat er meer dan 50% bijdrage is aan de KDW, met niet verlengen van de vergunningen tot gevolg. Zie ook figuur 1 onderaan voor een gedetailleerde samenvatting.

Belangrijk is dat de PAS geen gebruiksbeperking op de gronden zelf oplegt die deze landbouwbedrijven exploiteren. De PAS heeft enkel beperkingen op het vlak van het vernieuwen van de milieuvergunningen (omgevingsvergunningen) van veestallen. Doordat er geen (gebruiks)beperking is op de grond, is hier ook geen vergoeding voorzien voor de eigenaars van landbouwgronden.

Figuur 1: Mogelijkheden tot vergunningverlening voor landbouwbedrijven.

	Hervergunning + uitbreiding zonder stijging emissies ***	(Her)vergunning met stijging emissies	Nieuwe inplanting
Niet relevant volgens depositiescan	vergunning mogelijk	vergunning mogelijk	vergunning mogelijk
$x < 5\%$	vergunning mogelijk	vergunning mogelijk	vergunning mogelijk
$5 \geq x \geq 50\%$	vergunning mogelijk	individuele passende beoordeling *	individuele passende beoordeling *
$x \geq 50\%$	geen vergunning mogelijk **	geen vergunning mogelijk **	geen vergunning mogelijk **

* Van zodra beschikbaar, maken de gebiedsanalyses (in opmaak door INBO) deel uit van de passende beoordeling

** toepassing van het flankerend beleid 'rode bedrijven'

*** ook omzettingen naar omgevingsvergunning valt hieronder

Wat als mijn exploitant zijn bedrijf niet kan verderzetten?

In het geval dat de exploitant een van de volgende maatregelen uit het flankerend beleid voor **rode** of **oranje** bedrijven toepast: bedrijfsverplaatsing, bedrijfsreconversie of bedrijfsbeëindiging, kan de VLM een eindpachtvergoeding aanbieden aan de landbouwer voor stopzetting van gebruik van de gronden. De grond van de eigenaar, als derde partij, komt dan vrij van pacht. De eigenaar kan de grond vervolgens zelf naar believen beheren of een nieuwe pachter zoeken, bv. een landbouwer zonder dieren die niet gebonden is aan de PAS.

Let op: **oranje** bedrijven kunnen maar in aanmerking komen voor de flankerende maatregelen indien ze niet-vergunbaar zijn volgens het significantiekader van de PAS, zoals in de tabel omschreven.

De flankerende maatregel 'koopplicht' kan de landbouwer enkel inzetten indien het landbouwbedrijf en de gronden ook zijn eigendom zijn.

Kan ik als eigenaar ook een vergoeding krijgen voor de waardevermindering?

In het flankerend beleid voor de **rode** bedrijven was sprake van een mogelijk instrument 'erfdienstbaarheid tot openbaar nut'. Op dit moment is dit jammer genoeg (nog) niet mogelijk, waardoor de enige mogelijkheid blijft om te wachten op een RUP, waarbij een bestemmingswijziging van geel naar groen eigenaars de mogelijkheid geeft tot een planschadecompensatie, zij het enkel bij verkoop.

Het APB-NB blijft hameren op het nut van dergelijk instrument, waardoor eigenaars die willen ook niet groene gronden kunnen inzetten voor natuurbehoud, zonder waardeverlies te lijden.

Er zijn sinds de invoering reeds een aantal dossiers inzake flankerend beleid PAS die bij de VLM zijn aangevraagd. Het gaat enkel om rode bedrijven, waarbij het in totaal gaat om 4 bedrijven die bedrijfsbeëindiging aanvragen, 3 bedrijven die bedrijfsverplaatsing aanvragen, 1 vroeg bedrijfsreconversie en 1 koopplicht.

Tijdelijke verlenging van vergunning

Getroffen **rode** landbouwers met een korte professionele toekomstverwachting, die echter wel de duur van de actuele vergunning overstijgt, kunnen een specifieke verlenging van hun vergunning vragen. Dit is het instrument van de 'tijdelijke verlenging van vergunningen met een vergunning van beperkte duur'.

Deze beperkte verlenging gaat bijgevolg niet gepaard met bijkomende mitigerende maatregelen. Na afloop van de vergunning, kan men enkel nog gebruik maken van bedrijfsbeëindiging, koopplicht of erfdienstbaarheid.

Let op: dit instrument is gekoppeld aan de omgevingsvergunning en zal pas in werking treden bij de wijziging van de codex Ruimtelijke Ordening, die nu voor goedkeuring bij het Vlaams Parlement ligt.

Relatie uitdovende bemestingsrechten

Voor landbouwgebieden die in kwetsbare gebieden (natuur, natuurontwikkeling, natuurreservaat en bos) of zones liggen met uitdovende bemestingsrechten, kan het activeren van een grondopgevend maatregel door een landbouwer een vervroegde stopzetting van bemestingsrechten betekenen. In deze gebieden hebben veel landbouwers immers een ontheffing op het 'verbod op bemesting' verkregen, die niet altijd overdraagbaar is. Dit betekent concreet een vervroegde afloop van de ontheffing, die een feitelijke waardevermindering van de grond meebrengt. Deze feitelijke waardevermindering van de grondprijs zou in het verleden bij de gewestplanwijzigingen vergoed moeten zijn geweest.

In graslanden kan men in de meeste gevallen nog 2 grootvee-eenheden (GVE) per ha laten begrazen.

Erfgoed

Auteur: Philippe Casier, bestuurder Landelijk Vlaanderen & Aanspreekpunt Privaat Beheer – Erfgoed

CH-gebieden

De planologische bestemming van alle grondpercelen in Vlaanderen zijn bepaald door de Gewestplannen van de jaren 70 die ondertussen geleidelijk worden bevestigd of gewijzigd in de RUP's of Ruimtelijke Uitvoeringsplannen. Voor de openruimte zijn het meestal de gewestelijke AGNAS (Afbakening van de Gebieden van Natuurlijke en Agrarische Structuur) RUP's die regelmatig opgesteld worden met een brede inspraakprocedure.

Dit betekent dat elk perceel een bepaalde grondkleur krijgt (bv. agrarisch gebied of natuurgebied, woongebied, recreatiegebied, industriegebied, enz.) waar de hoofdfunctie dan bepaald wordt. Vaak zijn er op die grondkleur nog overdrukken (bv. bouwvrij of landschappelijke of VEN...). Daarmee worden bijkomende bepalingen bijgevoegd. Bij elke van die bestemmingen bevat het RUP de voorschriften die daar gelden en die zeggen wat kan of niet kan. Meestal zijn die voorschriften standaard voor een type gebied (typevoorschriften), maar het RUP kan ook afwijkende voorschriften bepalen. Die gebieden zijn dus tamelijk gescheiden door hun grondkleur en de hoofdfunctie is eenduidig. De andere functies zijn ondergeschikt en kunnen de hoofdfunctie niet belemmeren.

In het verleden bestond ook een kleur of functie 'parkgebied'. Een aantal kasteeldomeinen of abdijen of historische panden in de open ruimte waren omringd door een park en waren als 'parkgebied' bestemd.

Deze CH-aanduiding heeft veel soepelere voorschriften wat betreft bebouwing en gebruik en brengt dus voordelen mee.

Sommige gebieden zoals natuur, bos of park zijn ook collectief opgenomen als 'kwetsbare gebieden' waar een aantal afwijkende mogelijkheden die in andere gebieden bestaan niet mogelijk zijn. Met parkgebieden was er wel een probleem, want men wilde wel mogelijkheden geven voor de gebouwen (vaak beschermd), maar het bleef voor de rest 'kwetsbaar gebied' zodat men telkens specifiek moest afwijken voor gebouwen in parken wat de zaak wat onduidelijk maakte.

Daarnaast zijn er ook gebieden waar men de hoofdfunctie niet echt kan bepalen, want die zijn tamelijk verweven, diffuus of kleinschalig. Men heeft dan die gebieden 'overig groen' genoemd.

Onder het overig groen bestaan 2 subcategorieën:

- gemengd openruimtegebied (GO), waarbij natuurbehoud, bosbouw, landschapszorg, landbouw en recreatie nevensgeschikte functies zijn en
- parkgebied (P), in hoofdzaak bestemd voor de instandhouding, het herstel en de ontwikkeling van een park of parken (zie hierboven).

Het idee is dat nieuwe parkgebieden enkel worden afgebakend voor zuivere parkgebieden, lees: openbare parken van overheden met een sociale parkfunctie. In de nieuwe RUP's is er daartegenover de mogelijkheid om een GO-gebied, met dezelfde kleur, 'CH-gebied' te noemen indien daar een cultuurhistorische waarde aanwezig is (en dus niet in parkgebied op te nemen). Op dezelfde grondkleur is er dus een alternatieve aanduiding GO of dan CH, in geval van gebouwen en landschappen die een zekere historische waarde hebben.

Deze CH-aanduiding heeft veel soepelere voorschriften wat betreft bebouwing en

gebruik en brengt dus voordelen mee voor gebouwen en hun nabije omgeving die dreigen onderdrukt te worden door een statuut van zonevreemdheid en de navolgende beperkingen die geen rekening houden met hun historisch karakter. Het biedt een oplossing om bv. aan abdijen, kastelen met hun bijgebouwen of historische boerderijen, al dan niet met hun onmiddellijke omgeving, een statuut te geven met type of specifieke voorschriften (op maat) die hun ontwikkeling, eventueel hun herbestemming of hergebruik met functiewijziging, mogelijk maken buiten de strakke regels van zonevreemdheid of opname als kwetsbaar gebied. De CH-opname is dus zeer goed voor de ontwikkeling van een landgoed, ten minste voor het kerngedeelte ervan met aandacht voor het verdienmodel en het toelaten van economische dragers.

Al is in een CH-gebied de landbouw perfect mogelijk als nevenschikte functie, de gewoonte is momenteel de landbouwbedrijvigheid niet op te nemen in de CH-kern (wel als agrarisch gebied), wat naar onze mening een nutteloze

beperking is die de homogeniteit van het landgoed niet bevordert. Nieuwbouw is ook niet mogelijk in CH-gebieden, al komt er nu meer aandacht in de visies voor de toekomst voor zeer gerichte en projectmatige bijkomende ontwikkelingsmogelijkheden in het kader van het verbreden van het verdienmodel.

CH-gebieden worden nu regelmatig afgebakend in de Vlaamse RUP's. Gemeentes en provincies hebben ook hun eigen RUP's met hun eigen voorschriften. Onze leden die in de GECORO/PROCORO zetelen (gemeentelijke/provinciale commissie voor ruimtelijke ordening) moeten weten dat de bestemming CH-gebied bij gemeentes en provincies nog niet echt gekend is, al kunnen zij deze mooie oplossing ook op lokaal niveau toepassen. Hierop kunnen zij de aandacht vestigen in het lokaal overleg.

De combinatie van een ruimtelijke bestemming CH (en de soepelheid voor maatwerk in de voorschriften) en van de nieuwe instrumenten voor beheer zijnde het natuurbeheerplan, het erfgoedbe-

Onze leden die in de GECORO/PROCORO zetelen moeten weten dat de bestemming CH-gebied bij gemeentes en provincies nog niet echt gekend is

heerplan (indien het goed beschermd is) of de combinatie ervan en van de nieuwe financiële en fiscale tegemoetkomingen is een zeer nuttig instrumentarium om het dynamisch en toekomstgericht landgoedbeheer te verzekeren. De implementatie ervan in de laatste jaren is een grote stap vooruit waarbij enerzijds de beheerder erkend wordt, maar anderzijds, en niet het minste, een rechtszeker houvast aangeboden wordt bij de onontbeerlijke dialoog tussen de beheerder en de overheid voor afspraken die contractueel open en in vertrouwen kunnen gemaakt worden zowel voor inrichting, beheer als voor financieringen en over de tijd heen.

LANDELIJK WONEN

VERKOOP AGRARISCH VASTGOED

- > De gespecialiseerde makelaar mbt hoeves en gronden in buitengebied.
- > Deskundige begeleiding bij verkoop van uw hoeve of aankoop van uw droomlocatie.

Op zoek of te koop, contacteer ons: **DANNY DE PAUW** 0475 55 58 34
JO MULLIE 0477 52 57 82

A | G | R | O
V A S T G O E D bvba

www.agrovastgoed.be

Erfgoed

Auteur: Aanspreekpunt Privaat Beheer – Erfgoed

Onroerend erfgoed, een aantal interessante documenten

De website van het Agentschap Onroerend Erfgoed en de Vlaamse overheid zijn recent aangepast aan de nieuwe wijzigingen in de wetgeving ter zake. We geven u hierbij graag een kort overzicht van interessante links en documenten.

Brochure financiële ondersteuning erfgoed.

Download of bestel de brochure van het Agentschap Onroerend Erfgoed gratis via de website van de Vlaamse overheid: www.vlaanderen.be/nl/publicaties/detail/financiële-ondersteuning-bij-aankoop-en-beheer-van-onroerend-erfgoed-1.

Premie voor energiebesparende maatregelen in een beschermd gebouw

Wanneer de overheid bij werken aan een beschermd erfgoed (beschermde monumenten, gebouwen in stads- of dorpsgezichten en cultuurhistorische landschappen) specifieke eisen stelt wat betreft energiebesparende maatregelen, kan men een premie krijgen. Om de premie te krijgen, moet een energieaudit uitgevoerd worden, die deze maatregelen vermeldt. Voor deze audit kan je sinds 1 januari 2017 ook een premie aanvragen, via het formulier 'Aanvraag van de uitbetaling van een onderzoekspremie voor

voorafgaand onderzoek'. Dit formulier is te vinden op de website: www.onroenderfgoed.be/nl/formulieren//categories/66#6531

Voor de meerkost van de premie, kan men gebruik maken van het rekenblad: www.onroenderfgoed.be/premies/rekenbladEM.docx

Erfgoedlening voor restauratie-, renovatie- en herbestemmingswerken

Omdat de wachttijd voor premies voor restauratiekosten lang is, wil de Vlaamse overheid alternatieve stimulansen invoeren, naast de klassieke premies. Een daarvan is de erfgoedlening voor restauratie-, renovatie- en herbestemmingswerken aan beschermd onroerend erfgoed en gebouwen die opgenomen zijn in de inventaris van bouwkundig erfgoed. De intrestvoet bedraagt 1% en de lening kan gecumuleerd worden met een erfgoedpremie die voor de aanvraag van de lening goedgekeurd is (niet om bestaande leningen te herfinancieren, wel mogelijk als bijkomende lening). De erfgoedlening voor particulieren is het zogenaamde type consumentenkrediet, waarbij de lening min. €25.000 en max. €250.000 bedraagt met eigen inbreng van 20%. De vaste looptijd bedraagt 3 tot 20 jaar.

De erfgoedlening kan aangevraagd worden bij het Participatiefonds Vlaanderen via het formulier: www.onroenderfgoed.be/assets/files/forms/files/171005_Aanvraag_erfgoedlening_consumentenkrediet_ZW.docx

Beheersplan erfgoed

Sinds 1 januari is het opmaken van een beheersplan erfgoed vereenvoudigd, want nu zijn ze onnodig ingewikkeld en gedetailleerd. Een premie voor het opstellen is er niet meer, maar de administratie is beduidend vereenvoudigd. Er is nu een sjabloon (www.onroenderfgoed.be/assets/files/content/images/Sjabloon_opmaak_beheersplan_18092017.docx) voor de opmaak en een aantal handige richtlijnen (www.onroenderfgoed.be/assets/files/content/images/Richtlijn_opmaak_beheersplan_18092017.pdf) die aangeven wat het beheersplan wel en niet hoeft te bevatten. Informatie die het agentschap heeft, hoeft er bijvoorbeeld niet meer in vervat te zitten. Kort opgesomd bevat het beheersplan volgende onderdelen:

- Identificatie met o.a. de afbakening van het goed op kadasterkaart, alsook welke objecten/site(s) beschermd worden.
- Historische data: een beperkte samenvatting met bronvermelding.
- Inventaris actuele toestand: een algemene beschrijving met eventueel meer toelichting en illustraties van voor het beheersplan belangrijke items, alsook de eventuele cultuurgooederen mits motivering.
- Erfgoedwaarden cfr. het beschermingsbesluit.
- De beheersvisie en doelstellingen voor de komende 20 jaar (= looptijd beheersplan, wat 24 jaar zal worden).
- De maatregelen (wat, hoe en wanneer) die men zal nemen. Let op: een aantal premies kan pas worden uitgereikt als deze ook in de maatregelen beschreven zijn.
- Opvolging en evaluatie van de beheersdoelstellingen.

Goedgekeurde beheersplannen zijn publiek en kunnen teruggevonden worden op de website van het agentschap: <https://plannen.onroenderfgoed.be>.

Jacht

Auteur: Valérie Vandenabeele, Sr. Project Manager Natura 2000 & Policy Officer, Aanspreekpunt Privaat Beheer – Natuur en Bos & Hubertus Vereniging Vlaanderen

Jacht en jachtplannen

Naar aanleiding van het ongenoegen van een aantal eigenaars over het publiek blootstellen van hun eigendomsrechten en de foutieve en negatieve informatie omtrent de jachtplannen die in de media te horen was, volgt hieronder een korte toelichting over de wetgeving. Volgens onze analyse zijn er geen negatieve, maar wel positieve gevolgen aan het ingekleurd zijn in een jachtplan.

Definitie jachtrechten

Het jachtrecht is onderdeel van het eigendomsrecht. Elke eigenaar heeft bijgevolg de jachtrechten op zijn gronden. De eigenaar kan die kosteloos afstaan of verpachten (verhuren, zoals ook de landbouwpacht) aan een derde. De inkomsten hiervan zijn fiscaal belastbaar, maar de vergoeding kan ook 'in natura' zijn. Bij het overlaten van de grond, dient de opvolger op de hoogte te worden gebracht van alle verhuurde rechten, dus ook de jachtrechten.

Om te mogen jagen met een vuurwapen, dient men een theoretisch en praktisch staatsexamen af te leggen. Men dient er te bewijzen dat men kennis heeft van o.a. de wetgeving, wildbiologie, ecologie, wildziektes, wapens, jachthonden en jachtethiek. Tot slot dient men een jachtverlof aan te vragen, een verzekering burgerlijke aansprakelijkheid te hebben en bewijs van goed zedelijk gedrag te hebben.

De jager en zijn jachtveld

De eigenaar kan zijn jachtrecht mondeling of schriftelijk verpachten aan een derde, die wordt dan jachtrechthouder. Jachtrechthouders kunnen zich groeperen in een jachtgroep. De jachtgroep jaagt samen op een jachtveld, of jachtrevier. Dit moet minstens

40 ha bedragen. De jachtgroepen kunnen hun jachtvelden vervolgens groeperen in een wildbeheerseenheid (WBE) die minstens uit 5 jachtgroepen en minimum 1.000 ha bestaat. In de WBE maken de jagers samen een faunabeheerplan op met gezamenlijke afspraken over hun visie en beheer van het wild over een groot gebied. Ze komen samen en bespreken lokale problemen en zoeken samen naar oplossingen. Samen maken ze ook een collectief jachtplan op en vormen een administratief verzamelpunt.

Geschiedenis reglementering jachtplannen

Vroeger werd het jachtrecht uitgeoefend zonder jachtplan, zoals nu nog steeds het geval is voor landbouw en visserij. De eerste jachtreglementering ontstond in 1882 in de natuurbeschermingswet. Pas in 1989 werd het eerste jachtplan op naam ingevoerd. De bedoeling was om in grove lijnen de contouren en grenzen aan te duiden van het jachtgebied, zodat het aanspreekpunt voor landbouwers duidelijk was, maar ook om duidelijkheid te creëren tussen jagers onderling waar voordien al eens discussies waren over de grenzen.

Rond 2000 ontstonden de eerste WBE's. Voor de 'administratieve vereenvoudiging' en het werk van natuurinspectie werd gevraagd om duidelijke grenzen op grote wegen en waterlopen. Afhankelijk van de provincie moest men dit ook doen voor de onderlinge jachtvelden. Percelen zonder jachtrecht die minder dan 1 ha groot waren hoefden niet uitgekleurd te worden.

De minimale oppervlakte van een jachtveld werd opgetrokken van 25 ha naar 40 ha, waarbij aaneengesloten stukken een minimale doorgang met radius van 25 m moesten hebben. Het gevolg van die nieuwe bijkomende reglementeringen was een samensmelten en uitruilen van percelen met buurjagers, vergelijkbaar met ruilpacht en ruilverkaveling bij de landbouw. Dit leidde tot soms ingewikkelde situaties in de praktijk.

In 2014 kwam een nieuwe wijziging waarbij nieuw toegevoegde percelen enkel nog mits schriftelijke toestemming in het jachtplan ingekleurd mogen worden.

Uitoefenen jachtrecht

In tegenstelling tot wat de media beweert, zijn percelen van minder dan 1 ha waar geen jachtrecht is en die volgens de oudere regels ingekleurd zijn op het jachtplan legaal. Dit betekent echter niet dat de jager er een jachtrecht heeft en daar ook op jaagt. De jager heeft wel degelijk toestemming nodig om het jachtrecht te mogen uitoefenen.

Wapens afvuren op 150 m van een huis in de richting van een huis, mag wettelijk niet. U hoeft zich dus ook geen zorgen te maken indien uw buurman het jachtrecht laat uitoefenen, tot naast uw huis. Bij het schot moet de jager altijd zien waar zijn munitie terecht komt. Omlaag vallende hagel veroorzaakt in de praktijk nooit schade. Kogels, die gebruikt worden voor groter wild zoals ree en everzwijn, moeten wettelijk 'begraven' worden. Dit wil zeggen dat de jager enkel mag schieten als de kogel na uitschot bij het dier (of missen) daarachter in de grond terecht komt en geen schade kan veroorzaken. Daarom wordt ook vaak vanop een hoogzit met kogelgeweer gejaagd.

Jagers doen meer dan je denkt

Hubertus Vereniging Vlaanderen legt uit dat mensen jagers vaak maar als jager associëren wanneer ze ook in hun jacht-kledij verschijnen, met patronengordel en geweer. Maar jagers zijn het jaarrond aan het investeren in de natuur.

Biotoopverbetering

Net als de landbouwer die moet zaaien, alvorens hij kan oogsten, zaaien ook jagers wildakkers in, kruidenmengsels – ooit al gehoord van een hazenapotheek? – ze leggen houtkanten aan als wildekking, helpen het wild door bijvoederen in strenge winterperiodes...

Milieu-bijdragen

Maar jagers brengen ook heel wat centen in de staatskas. Enkele jaren geleden werd hun bijdrage uit jachtverloven- en vergunningen, jachtexamens, jachtpachten enz. berekend op 8 miljoen €/jaar. Dit geld herverdeeld de overheid dan opnieuw in natuurbeheer.

Win-winsituaties

Jagers en landbouwers hebben in feite tegenovergestelde doelen. We willen niet gezegd hebben dat landbouwers tegen wild zijn, maar hun primaire doel is wel het produceren van voedsel, voedsel waar wild zich ook al eens graag aan te goed doet. Het is de taak van de jager om de landbouwers tevreden te houden en zodoende een goed evenwicht tussen populaties en schade te behouden. Daar toe onderhouden ze ook goede contacten

Ondertussen kan u wel verantwoordelijk gesteld worden bij schade aan landbouwgewassen.

met de landbouwers en zoeken naar win-winsituaties zoals beheerovereenkomsten, methoden voor het vermijden van maaischalloffers... Omdat jagers ook moeten weten hoeveel wild er is om te berekenen hoeveel ze mogen oogsten om jaar na jaar te kunnen blijven jagen, monitoren zij ook doorheen het jaar hoe groot de populatie van elke wildsoort is.

Sociale controle

Door hun frequente aanwezigheid en kennis van wetgeving voeren jagers ook een vorm van sociale controle uit tegen misbruiken van eigendomsrecht of erfdiensbaarheden, loslopende honden, alarmeren bij stroperij of vandalisme... Ook nemen ze deel aan opruimacties tegen zwerfvuil, dat een doorn in het oog kan vormen voor de jachthonden, de koeien, maar ook van passanten.

De jager is dus al een hele tijd bezig met investeren alvorens hij in de openingstijden kan gaan oogsten. De openingstijden zijn verschillend per wildsoort en verschillen soms ook voor mannelijke of vrouwelijke wildsoorten. Ze zijn te vinden via www.hvv.be. De jagers worden meestal van oktober tot januari in het veld gespot, maar door de diverse openingstijden kan en wordt er gans het jaar gejaagd.

Problemen die jagers kunnen oplossen

Veel mensen leren de jagers in hun gebied maar kennen wanneer ze met een probleem te kampen krijgen. U kunt de gegevens van de WBE steeds terugvinden bij Hubertus Vereniging Vlaanderen, die u graag de weg wijst naar de juiste persoon.

"Meneer, ik zie wel graag konijntjes, maar nu zitten er wel heel veel in mijn tuin en ze maken allemaal gaten in mijn gazon..."

"Die vuile vos heeft al mijn kippen doodgebeten en op de koop toe er maar één opgegeten!"

"Er zitten verwilderde duiven op mijn dak en die maken er een kunstwerk van..."

"Waar komen al die kauwen plots vandaan? Ze nestelen in mijn schouw en

eten mijn net gezaaide groenten op!"
"Gisteren stond mijn gazon nog mooi groen en nu lijkt het of er een ploeg doorgereden is!"

Uitkleuren of inkleuren, denk even na

Bepaalde verenigingen vinden redenen uit om uw grond te laten uitkleuren uit het jachtplan. Maar is dit wel zo slim?

Wetende dat u wel degelijk toestemming moet geven om te jagen.

Wetende dat u wel degelijk toestemming moet geven om te jagen, is daar op zich geen probleem. Laten we de omgekeerde situatie eens beoordelen.

Eigenaars die geen jachtrecht verpachten, kunnen geen aanspraak maken op schadevergoeding door bejaagbare soorten. In tegendeel: zij kunnen aansprakelijk worden gesteld voor soorten die er zich ophouden en elders schade veroorzaken. Dit is vooral een risico voor grote eigenaars, maar wel een om toch ook rekening mee te houden.

De minister merkte onlangs in een parlementair debat rond de everzwijnenproblematiek nog het probleem van niet jagen in erkende reservaten op. Erkende reservaten zijn vrijgesteld van bovenvermelde regel. Zij laten vaak geen jacht toe, of beperkte jacht en op een beperkt aantal soorten. Everzwijnen mag men er vaak niet jagen, met als gevolg dat de soorten zich daar verschansen voor de geweren. Wettelijk is in hun

geval de overheid aansprakelijk voor de schade die hun everzwijnen op naburige percelen aanbrengen. De minister wil dit herbekijken.

Maar ook kleine eigenaars wiens perceel is ingekleurd in een jachtplan, zonder toestemming tot bejagen, kunnen daar voordeel bij hebben. Indien zij een probleem van schade constateren, kunnen zij snel beroep doen op de jager om te helpen bij faunaschade. Immers als het perceel niet ingekleurd zou zijn op het jachtplan, is de eigenaar zelf verantwoordelijk om de bestrijding aan te vragen. Dit houdt een hele administratie in én daarenboven moet men kunnen aantonen de nodige voorzorgsmaatregelen te hebben genomen. Niet makkelijk als u niet bij de jager terechtkunt. Wil u het perceel dan toch laten bejagen, dan dient u sinds de wet van 2014 hiertoe schriftelijk toestemming te geven en weet dat uw perceel dan pas het volgende jaar in het jachtplan gelegaliseerd kan worden om effectief te kunnen bejagen! Mogelijks moet u dus een jaar wachten alvorens u effectief geholpen kunt worden. Ondertussen kan u wel verantwoordelijk gesteld worden bij schade aan landbouwgewassen.

Heeft u vragen, contacteer dan eerst de lokale WBE, die u steeds kunt terugvinden via Hubertus Vereniging Vlaanderen. Zij helpen u verder om de lokale jager te lokaliseren die u met raad en daad kan bijstaan en antwoorden op al uw vragen. Heeft u vragen over uw eigendom en het jachtrecht, dan kan u bij Landelijk Vlaanderen aankloppen.

Omzendbrief tijdelijke natuur

Minister Schauvliege bereid een omzendbrief tijdelijke natuur voor. De omzendbrief is gericht aan het Agentschap voor Natuur en Bos en moet verduidelijking bieden over de bestaande mogelijkheid tot de aanvraag voor ontheffing voor tijdelijke natuur. Bedoeling is om een welomkaderde vorm van tijdelijke natuur, weliswaar op verharde bestemmingen zoals industrie en bouwzone, te stimuleren door het bieden van rechtszekerheid dat men terug kan komen naar de huidige situatie. Landelijk Vlaanderen en APB-NB zijn voorstander van het concept tijdelijke natuur, maar betreuren het strikte toepassingsgebied dat buiten dit van onze leden op het platteland valt. Daarenboven blijft het bosdecreet roet in het eten strooien voor wie tijdelijk extra natuur onder de vorm van bos zou willen aanleggen, zelfs zonder subsidies.

Openbaar onderzoek managementplannen Natura 2000

Er is voorzien dat van maart tot juni 2018 voor alle Speciale Beschermingszones de Managementplannen Natura 2000, versie 1.1 in openbaar onderzoek gaan. De 1.1 versie zijn de plannen waarin de sterkste schouders (t.t.z. ANB en terreinbeherende verenigingen) aangeven welke doelen zij willen realiseren. Via een zoekzonemodel, dat rekening houdt met de ecologische vereisten en socio-economische optimalisatiewensen van de verschillende middenveldsectoren, komt het openstaand saldo aan doelen op de overige terreinen binnen habitatrichtlijngebieden te liggen. M.a.w. private eigenaars kunnen een zoekzone op hun terreinen zien liggen, die sturing zal geven aan de natuurbeheerplannen, zo men die wenst op te stellen. Leden van Landelijk Vlaanderen zullen de mogelijkheid krijgen hierover meer informatie in te winnen tijdens geplande informatiemomenten.

Gaat Vlaanderen Wallonië achterna met fanatieke ideeën voor trage wegen als politieke troef waarmee we de lasten bij de eigenaar leggen?

Vorige maand verscheen in de pers een artikel over de plannen van een nieuw ontwerpdecreet trage wegen. Men wil daarmee de Wet op de Buurtwegen van 1841 in een nieuw jasje steken. Daarbij gaat men compleet voorbij aan de oude lokale functie van de buurtwegen en negeert men de actuele problemen waarmee eigenaars vandaag geconfronteerd worden. De nieuwe voorstellen hellen overmatig in het voordeel van (potentiële) gebruikers en houden *nada* rekening met de lasten die de eigenaar ondervindt. Landelijk Vlaanderen vraagt een evenwichtig decreet volgens de basisprincipes van onze democratie, waarbij rekening wordt gehouden met alle partijen.

Vaststelling van de maximale rentabiliteitsoppervlakten, vermeld in de pachtwetgeving

Om pachters te beschermen tegen de gevolgen van een opzegging van de pachtovereenkomst door de eigenaar, kan de vrederechter de opzegging ongeldig verklaren als de totale geëxploiteerde oppervlakte van het landbouwbedrijf van de toekomstige exploitant boven een bepaalde maximumoppervlakte komt te liggen. Dit is de maximale rentabiliteitsoppervlakte. Het besluit dat de maximale rentabiliteitsoppervlaktes vaststelt ging van kracht op 25 november 2017 en wordt volgens de pachtwet om de 5 jaar vastgesteld.

provincie	landbouwstreek	maximale opp
Antwerpen	polders	125 ha
Antwerpen	zandstreek	130 ha
Antwerpen	Kempen	115 ha
Vlaams-Brabant	zandstreek	135 ha
Vlaams-Brabant	Kempen	120 ha
Vlaams-Brabant	zandleemstreek	145 ha
Vlaams-Brabant	leemstreek	210 ha
Limburg	Kempen	120 ha
Limburg	zandleemstreek	160 ha
Limburg	leemstreek	200 ha
Limburg	grasstreek	130 ha
West-Vlaanderen	duinen	130 ha
West-Vlaanderen	polders	130 ha
West-Vlaanderen	zandstreek	125 ha
West-Vlaanderen	zandleemstreek	150 ha
West-Vlaanderen	leemstreek	205 ha
Oost-Vlaanderen	polders	120 ha
Oost-Vlaanderen	zandleemstreek	165 ha
Oost-Vlaanderen	zandstreek	130 ha
Oost-Vlaanderen	leemstreek	215 ha

marlex
ondernemersadvocaten
www.marlex.be

Dirk Martensstraat 23 - 8200 Brugge
Tel: 050/83 20 38 - Fax: 050/83 20 36
advocatenkantoor@marlex.be

Marlex is een groeiend multinichiekantoor met gespecialiseerde ondernemersadvocaten. Marlex draagt een pragmatische aanpak hoog in het vaandel zodat u concreet en doelgericht geadviseerd wordt. Het team 'Overheid en Omgeving' binnen Marlex beschikt over de nodige specialisatie en kennis om u bij te staan en te begeleiden in alle facetten van het complexe omgevingsrecht:

- Ruimtelijke ordening, stedenbouw en milieurecht
- Bodemrecht
- Onteigeningen
- Overheidsopdrachten
- Agrarisch recht
- Hernieuwbare energie
- ...

van hove VASTGOED
& ADVIES

Landelijk VASTGOED ANDERS BEKEKEN

landelijk wonen

bouwkundig erfgoed

agrarisch vastgoed

Tel 0474/040 111 • info@vanhovevastgoed.be • www.vanhovevastgoed.be

**U beheert uw erfgoed
met uiterste zorg.**

**Wij doen hetzelfde
voor uw verzekeringen.**

Wat u nauw aan het hart ligt, beschermt u met uiterste zorg. Of het nu gaat om uw patrimonium, uw professionele activiteiten of uw gezin. Wij dragen daar graag ons steentje aan bij. Dankzij onze jarenlange ervaring in het verzekeren van ondernemingen, bedrijfsleiders en zelfstandigen uit alle sectoren weten we perfect hoe we u optimaal kunnen beschermen.

Wenst u meer informatie of persoonlijk advies? Bel ons op **03 482 15 30** of mail naar **info@vandessel.be**.

Over Van Dessel Insurance Brokers

Van Dessel biedt onafhankelijk verzekeringsadvies aan KMO's, zelfstandigen, vrije beroepen en particulieren. Wij beheersen uw risico's met een pakket polissen op maat van uw bedrijf en uw gezin. En met juist advies van specialisten.

www.vandessel.be

Van Dessel
Insurance Brokers